

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ
ÚSTAV FINANCÍ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT
INSTITUTE OF FINANCES

ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ MĚSTA RYCHNOV NAD KNĚŽNOU

EVALUATION OF THE ECONOMY OF THE TOWN RYCHNOV NAD KNĚŽNOU

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

MICHALA NOSKOVÁ

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. MARTIN PERNICA, Ph.D.

BRNO 2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Nosková Michala

Účetnictví a daně (6202R049)

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách, Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně a Směrnicí děkana pro realizaci bakalářských a magisterských studijních programů zadává bakalářskou práci s názvem:

Zhodnocení hospodaření města Rychnov nad Kněžnou

v anglickém jazyce:

Evaluation of the Economy of the Town Rychnov nad Kněžnou

Pokyny pro vypracování:

Úvod

Vymezení problému a cíle práce

Teoretická východiska práce (význam veřejné správy, její součásti, činnosti; soustava veřejných rozpočtů; obec a její charakteristika, orgány obce, hospodaření obce - rozpočet, rozpočtový výhled, proces přípravy a schvalování dle malých rozpočtových pravidel, specifika u konkrétní obce - města)

Analýza problému a současné situace

Vlastní návrhy řešení, přínos návrhů řešení (dle výsledků provedených analýz)

Závěr

Seznam použité literatury

Přílohy

Seznam odborné literatury:

HAMERNÍKOVÁ, B. a A. MAAAYTOVÁ. a kol. Veřejné finance. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0.

LAJTKEPOVÁ, E. Veřejné finance v České republice : teorie a praxe. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2013. 132 s. ISBN 978-80-7204-861-8.

NAHODIL, F. a kol. Veřejné finance v České republice. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 359 s. ISBN 978-80-7380-162-5.

PERNICA, M. a V. ŠEFČÍK. Makroekonomická gramotnost: jak pochopit hospodářskou politiku státu. Praha: Ekopress, 2012, 166 s. ISBN 978-80-86929-82-8.

PROVAZNÍKOVÁ, R. a O. SEDLÁČKOVÁ. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 2. vyd. Praha: Grada, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Martin Pernica, Ph.D.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2014/2015.

L.S.

prof. Ing. Mária Režňáková, CSc.
Ředitel ústavu

doc. Ing. et Ing. Stanislav Škapa, Ph.D.
Děkan fakulty

V Brně, dne 28.2.2015

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá zhodnocením hospodaření města Rychnov nad Kněžnou v letech 2011-2014. Práce je rozdělena do tří částí, na část teoretickou, analytickou a praktickou. První část je zaměřena na vysvětlení pojmů souvisejících s veřejnou správou, obcemi, rozpočtovou soustavou a rozpočtem obce. Ve druhé části jsou nejprve popsány základní informace o městě a poté se věnují analýze příjmů a výdajů z různých pohledů a také analýze celého hospodaření města. Poslední část bakalářské práce je věnována mým vlastním návrhům, které by měly vést ke zlepšení hospodaření výše zmíněného města.

Abstract

The Bachelor thesis deals with the evaluation of economy in the town of Rychnov nad Kněžnou within the years 2011-2014. The thesis is divided into three parts: a theoretical, an analytical and a practical part. The first part focuses on an explanation of terms associated with public administration, municipalities, budgetary system and a municipal budget. The second part of the thesis focuses on the description of basic information about the town. Subsequently, the thesis analyses incomes and expenses from different perspectives, and the entire economy of the town. The last part of the Bachelor thesis proposes solutions concerning the progress of the economy of Rychnov nad Kněžnou.

Klíčová slova

Veřejná správa, obec, rozpočet, rozpočtový proces, rozpočtová soustava, hospodaření obce, příjmy, výdaje.

Keywords

Public administration, municipality, budget, budgetary proces, budgetary system, municipality of management, incomes, expenses.

Bibliografická citace

NOSKOVÁ, M. *Zhodnocení hospodaření města Rychnov nad Kněžnou*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2015. 80 s. Vedoucí bakalářské práce Ing. Martin Pernica, Ph.D.

Čestné prohlášení o původnosti práce

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušila autorská práva (ve smyslu Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 3. června 2015

.....

podpis studenta

Poděkování

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu práce Ing. Martinu Pernicovi, Ph.D. za jeho užitečné rady, odborné vedení a celkovou pomoc při psaní mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat vedení města Rychnova nad Kněžnou, především místostarostce města Mgr. Janě Drejslové a vedoucí finančního odboru Bc. Veronice Kafuňkové za poskytnuté informace a také čas, který mi věnovaly. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat také své rodině, která mi byla velkou oporou.

Obsah

ÚVOD.....	11
VYMEZENÍ PROBLÉMU A CÍLE PRÁCE.....	12
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE.....	14
1.1 Charakteristika veřejná správy	14
1.2 Funkce veřejné správy.....	14
1.3 Členění veřejné správy	15
1.4 Charakteristika územní samosprávy	15
1.5 Charakteristika obce.....	16
1.6 Členění obcí	16
1.7 Občan obce.....	17
1.8 Orgány obce	17
1.8.1 Zastupitelstvo.....	18
1.8.2 Rada	19
1.8.3 Starosta a místostarostové.....	20
1.8.4 Obecní úřad.....	20
1.8.5 Výbory	20
1.8.6 Komise	21
1.9 Samostatná a přenesená působnost obce.....	21
1.9.1 Samostatná působnost.....	22
1.9.2 Přenesená působnost.....	23
1.10 Členění obcí podle rozsahu činnosti.....	23
1.11 Majetek obce	24
1.12 Podstata a průběh rozpočtového procesu	24
1.13 Rozpočtové zásady	27
1.14 Rozpočtová soustava a její charakteristika.....	27

1.15	Rozpočet obce	29
1.16	Struktura územního rozpočtu	30
1.16.1	Běžný rozpočet	30
1.16.2	Kapitálový rozpočet.....	31
1.17	Rozpočtový výhled.....	31
1.18	Příjmy rozpočtu obce.....	32
1.18.1	Daňové příjmy	32
1.18.2	Nedaňové příjmy.....	34
1.18.3	Kapitálové příjmy	34
1.18.4	Přijaté dotace.....	35
1.19	Výdaje rozpočtu obce	36
1.19.1	Plánové výdaje	37
1.19.2	Neplánové výdaje	37
1.19.3	Běžné výdaje.....	37
1.19.4	Kapitálové výdaje	38
1.19.5	Výdaje nenávratné povahy.....	38
1.19.6	Výdaje návratné povahy	38
2	ANALÝZA PROBLÉMU A SOUČASNÉ SITUACE	40
2.1	Charakteristika města Rychnov nad Kněžnou	40
2.2	Hospodaření města v letech 2011 – 2014	41
2.2.1	Hospodaření města v roce 2011.....	41
2.2.2	Hospodaření města v roce 2012.....	42
2.2.3	Hospodaření města v roce 2013.....	43
2.2.4	Hospodaření města v roce 2014.....	45
2.3	Vývoj příjmů a výdajů v letech 2011 – 2014.....	46
2.4	Struktura příjmů a výdajů.....	51

2.4.1	Struktura celkových příjmů	51
2.4.2	Struktura daňových příjmů	52
2.4.3	Struktura celkových výdajů	55
2.5	Celkové zhodnocení hospodaření města	58
3	VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ, PŘÍNOS NÁVRHŮ ŘEŠENÍ.....	61
3.1	Zvýšení příjmů	61
3.1.1	Poplatek za komunální odpad	61
3.1.2	Rekreační poplatek	66
3.1.3	Daň z nemovitých věcí	68
3.2	Snížení výdajů	70
3.2.1	Snížení výdajů v položce služby pro obyvatelstvo	70
3.3	Celkové zhodnocení	72
	ZÁVĚR	73
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	74
	SEZNAM ZKRATEK A POUŽITÝCH SYMBOLŮ	78
	SEZNAM TABULEK.....	79
	SEZNAM OBRÁZKŮ	80
	SEZNAM GRAFŮ	80
	SEZNAM PŘÍLOH.....	80

ÚVOD

Česká republika se člení na vyšší územně samosprávné celky – kraje, kterých se na našem území vyskytuje 14, a na nižší územně samosprávné celky – obce, kterých je k 1. 1. 2014 evidováno 6 248. Z celkového počtu obcí vykázalo zadluženost 3 235, což je více jak 50%. Dluh těchto obcí se odhaduje okolo 89 miliard korun. Na celkové zadluženosti nižších územně samosprávních celků se z 51% podílí 4 města, Praha, Brno, Ostrava a Plzeň, která dosáhla v roce 2014 dluhu v celkové částce 45,3 miliard korun. Kvůli velké zadluženosti obcí se Ministerstvo financí na základě usnesení vlády ČR ze dne 12. listopadu 2008 č. 1395 rozhodlo o zavedení monitoringu hospodaření obcí, který stanoví, které obce jsou tzv. rizikové. Jedná se o obce, jejichž ukazatel celkové likvidity bude k 31. 12. daného roku v intervalu $<0; 1>$ a zároveň podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům vyšší než 25%. Tyto obce budou osloveny dopisem ministra financí a požádány o zdůvodnění tohoto stavu a o stanovisko zastupitelstva dané obce¹. Zadluženost obcí se týká i občanů obcí, tedy každého z nás. Proto jsem se rozhodla, že s tímto problémem, který „trápí“ nejednu obec, zkusím něco udělat.

Pro svou práci jsem si vybrala své rodné město Rychnov nad Kněžnou. Rychnov je krásné město ve východních Čechách, které se může pyšnit mnoha kulturními památkami, společenskými akcemi a významnými rodáky. Jediné, na co město ale hrdé být nemůže, je jeho vysoký dluh. Město má zhruba 11 tisíc obyvatel a dluh, s kterým se potýká, je okolo 95 milionů korun, což činí necelých 9 tisíc korun na jednoho obyvatele. Dluh se sice novému vedení města podařilo za 4 roky svého působení rapidně snížit, ale stále se jedná o vysokou částku. Tento nemalý problém se tedy budu snažit ve své bakalářské práci vyřešit.

¹ Monitoring hospodaření obcí. *Ministerstvo financí: České republiky* [online]. [cit. 2015-04-14].

VYMEZENÍ PROBLÉMU A CÍLE PRÁCE

Cíl práce

Hlavním cílem mé bakalářské práce je jak již název práce napovídá, zhodnocení hospodaření města Rychnov nad Kněžnou. K dosažení vytyčeného cíle však musím nejprve zvládnout cíle dílčí.

Prvním dílčím cílem je popsání a vysvětlení pojmů souvisejících s danou problematikou. Tímto cílem se zabývám v první části, kde se věnuji teoretickým poznatkům z oblasti veřejných financí. Z této široké sféry vysvětluji pojmy jako je veřejná správa, dále se zmiňuji o potřebných informacích souvisejících s obcemi, a v neposlední řadě se zabývám rozpočtovou soustavou a rozpočtem obce.

Po objasnění všech důležitých bodů plynule naváži ke svému druhému dílčímu cíli a tím je analytická část. Zde charakterizuji město Rychnov nad Kněžnou a také pomocí závěrečných účtů zhodnocuji hospodaření města Rychnov nad Kněžnou v letech 2011 – 2014.

Posledním dílčím cílem a zároveň nejstěžejnější částí mé práce je pasáž, věnovaná mým vlastním návrhům, které by mohly městu v budoucnu zvýšit příjmy i snížit výdaje, a tím zlepšit celé jeho hospodaření.

Metody práce

Svou bakalářskou práci budu zpracovávat na základě několika níže uvedených metod, kterými především jsou: metoda analýzy, metoda srovnání, metoda dedukce a metoda syntézy.

První metoda, která je v mé práci použita, je **metoda analýzy**. Analýzu lze definovat jako myšlenkové rozložení zkoumaného předmětu, jevu nebo situace na jednotlivé části. Pomocí metody analýzy budu hodnotit výkazy, které mi obec poskytla. Nejprve provedu analýzu skutečného, upraveného a schváleného rozpočtu, poté analýzu vývoje příjmů a výdajů v letech a nakonec analýzu struktury příjmů a výdajů.

Následně provedu **metodu srovnání**, která je zároveň i hlavní metodou hodnocení. Srovnání lze provést z několika hledisek. Já využiji především hledisko časové, kdy

v celém sledovaném období srovnávám mezi sebou příjmy a výdaje a toto srovnání také náležitě komentuji.

V poslední části bakalářské práce je užitá metoda dedukce a metoda syntézy. **Dedukce** je metoda, která z obecných závěrů vyvozuje konkrétní opatření. Já se ve své bakalářské práci budu snažit z celkového zhodnocení hospodaření města vyvodit taková opatření, která povedou k celkovému zlepšení hospodaření města. **Syntéza** zase představuje sjednocení jednotlivých částí v celek. Proto pomocí této metody mohu sjednotit své návrhy a porovnat současný stav zadlužení města se stavem zadlužení města včetně mých návrhů.

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE

V první části bakalářské práce se budu věnovat teoretickým poznatkům spadajícím do oblasti veřejných financí. Zejména se zaměřím na pojmy jako je veřejná správa - její charakteristika a funkce, dále se budu zabývat pojmem obec, konkrétněji druhy obcí, působnostmi obce a také orgány obce. Druhá polovina teoretické části pak bude zaměřena na rozpočtovou soustavu, rozpočtový proces a rozpočty územně samosprávních celků - obcí.

1.1 Charakteristika veřejná správy

Veřejná správa je v hmotném slova smyslu chápána jako soubor veškerých správních činností úzce souvisejících s vládnutím a také s poskytováním veřejných služeb. Naopak formální význam pojmu veřejná správa představuje spíše funkci organizačních jednotek, například správních úřadů, jež jsou přímými nositeli veřejné správy a úředních osob, které vykonávají úkony správní povahy².

Veřejná správa se tedy zabývá řízením veřejných věcí uvnitř společnosti, uspořádané do podoby státu. Můžeme proto říci, že se jedná o výkon veřejné moci ve státě, kterou používá v první řadě stát sám a dále i ostatní subjekty, pověřené jejím výkonem³.

1.2 Funkce veřejné správy

Veřejná správa zabezpečuje rozhodnutí volených orgánů, zajišťuje tedy soulad praxe s právem. Velký vliv na fungování a činnost veřejné správy mají zákony. Ty nejenže veřejná správa vytváří, ale musí se jimi i řídit. V poslední době je veřejná správa velmi často chápána jako činnost služby pro obyvatelstvo neboli služba veřejnosti⁴.

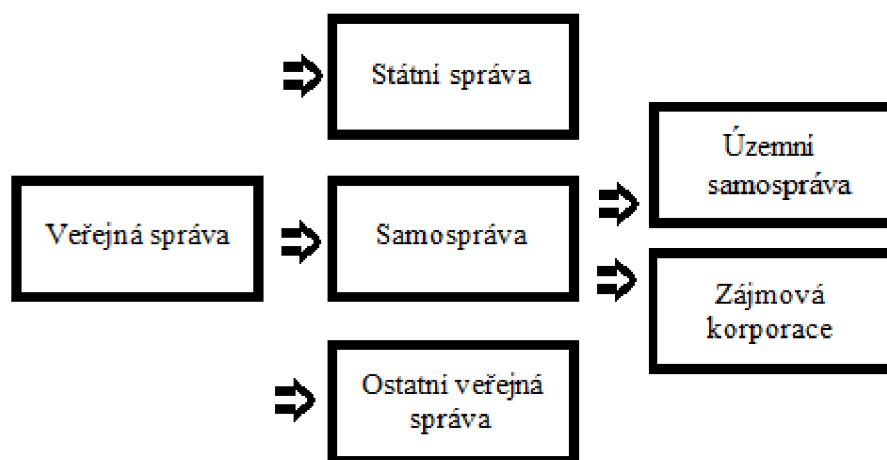
² POMAHÁČ Richard a kol. *Veřejná správa*, s. 55.

³ Veřejná správa. *ManagementMania* [online]. [cit. 2014-11-10].

⁴ PEKOVÁ, J., J. PILNÝ, M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s. 87.

1.3 Členění veřejné správy

Podle charakteru držitele veřejné moci se veřejná správa zpravidla dělí na státní správu, samosprávu a „ostatní“ veřejnou správu. Za držitele veřejné moci státní správy je považován stát, zatímco u samosprávy jsou držiteli veřejné moci územní a zájmové korporace. Držiteli veřejné moci u „ostatní“ veřejné správy není ani stát ani samosprávné korporace, nýbrž jiné, mnohdy nezávislé organizace (např. centrální banka)⁵.

Obrázek 1: Schéma členění veřejné správy
(Zdroj: Vlastní zpracování dle ⁶)

1.4 Charakteristika územní samosprávy

Za územní samosprávu je označováno takové odvětví veřejné správy, které ze zákona spadá do rukou subjektům, kterých se bezprostředně týká, tedy obcím a krajům. Stát odevzdává část pravomocí veřejné správy nestátním subjektům, samospráva je tedy vykonávána jiným subjektem než je stát⁷.

Jedná se o územní společenství občanů, kteří mají právo na samosprávu, která se od státní správy odlišuje způsoby výkonu veřejné správy. Ústava a zákony stanovují,

⁵ POMAHÁČ, Richard a kol. *Veřejná správa*, s. 55.

⁶ tamtéž, s. 55.

⁷ TOMANCOVÁ, Jaroslava, Jan OBROVSKÝ, Antonín BRTOUN. *Veřejná správa a finance*, s. 25-27.

že občané, kteří žijí na stanoveném území, si spravují své věci samostatně pomocí volených orgánů. Územní samospráva se pokládá za výrazný projev demokratizace společnosti, především v Evropě má dlouholetou tradici, v některých zemích i více než dvě stě let. Na území České republiky se prvky samosprávy objevily už ve 14. století⁸.

1.5 Charakteristika obce

Pojem obec je definován zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích jako základní územní samosprávním společenství občanů; tvořící územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Dále zákon označuje obec za veřejnoprávní korporaci, která vlastní majetek a vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících a má za úkol pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů a při plnění svých úkolů chránit též veřejný zájem⁹.

1.6 Členění obcí

- **obce**, (obce, které nejsou městy),
- **města**, (městem se může stát každá obec, která splňuje následující podmínky: počet obyvatel je více jak 3 000 a současně požádá předsedu Poslanecké sněmovny o udělení statutu města),
- **městys**, (městysem se může stát obec, která splňuje pouze jednu podmínku a tou je, že podá žádost předsedovi Poslanecké sněmovny),
- **statutární města**, (jedná se o 25 statutárních měst, které jsou většinou i sídlem krajských úřadů, tudíž se jedná o větší města, jež jsou rozdělena na městské obvody nebo městské části – Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Jablonec nad Nisou, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná, Mladá Boleslav a Prostějov),
- **hlavní město Praha** členěné na městské části¹⁰.

⁸ PEKOVÁ, J., J. PILNÝ, M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s. 108.

⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §1, 2, 3.

¹⁰ PEKOVÁ, J., J. PILNÝ, M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s. 120.

1.7 Občan obce

Občanem obce je každá fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a zároveň je v obci hlášena k trvalému pobytu.

Práva občana, který dosáhl věku 18 let:

- volit a být volen do zastupitelstva,
- hlasovat v místním referendu,
- vyjadřovat svá stanoviska na zasedání zastupitelstva v souladu s jednacím řádem,
- vyjadřovat se k návrhu rozpočtu obce a k závěrečnému účtu obce za uplynulý kalendářní rok,
- nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý rok,
- požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce,
- podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty¹¹.

1.8 Orgány obce

Obec, jakožto územně samosprávný celek, může svou působnost vykonávat buď s pomocí občanů, tzv. referendem, anebo pro Českou republiku typičtějším způsobem, prostřednictvím svých zvolených orgánů. Zákon stanovuje, že za orgány obce lze považovat obecní zastupitelstvo, obecní radu (pokud je zvolena), starostu obce a také obecní úřad, který vykonává specifickou funkci. Všechny výše zmíněné orgány mají zákonem stanovené kompetence, které určují jejich charakter¹².

Členění orgánů obce

- *volené (zastupitelstvo),*
- *výkonné (rada obce, starosta, obecní úřad),*
- *poradní a kontrolní (výbory, finanční a kontrolní, komise)¹³“.*

¹¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §16.

¹² HAMPLOVÁ, Jana. Orgány obce a jejich vzájemné vztahy [online]. [cit. 2015-12-10].

¹³ TOMANCOVÁ, Jaroslava, Jan OBROVSKÝ, Antonín BRTOUN. *Veřejná správa a finance*, s. 34.

1.8.1 Zastupitelstvo

Zastupitelstvo obce tvoří zastupitelé, kteří jsou voleni občany obce v komunálních volbách na dobu čtyř let. Zároveň se také jedná o zástupce jednotlivých politických stran v obci, případně i nezávislé členy. Počet těchto členů je stanoven zákonem, který při určování počtu členů zastupitelstva přihlíží především k počtu obyvatel a také k velikosti územního obvodu^{14,15}.

Tabulka 1: Počet členů zastupitelstva v závislosti na počtu obyvatel

Počet obyvatel	Počet zastupitelů
do 500	do 5 – 15
500 – 3 000	7 – 15
3 000 – 10 000	11 – 25
10 000 – 50 000	15 – 35
50 000 – 150 000	25 – 45
nad 150 000	35 – 45

(Zdroj: Vlastní zpracování dle¹⁶.)

Zastupitelstvo obce má v samostatné působnosti zásadní rozhodovací pravomoc. Může rozhodovat ve všech otázkách týkajících se samosprávy, s výjimkou těch, které spadají do kompetencí zastupitelstva vyššího územně samosprávného celku kraje. Jednání zastupitelstva obce jsou ze zákona veřejná, konají se minimálně 4 krát za rok a řídí se schváleným jednacím řádem¹⁷.

Zastupitelstvo obce rozhoduje o záležitostech spadajících do samostatné působnosti obce a mezi jeho hlavní pravomoci patří:

- schvalovat program rozvoje obce,
- schvalovat rozpočet obce a závěrečného účtu obce,

¹⁴ LAJTKEPOVÁ, Eva, Alena MAAYTOVÁ. *Veřejné finance v České republice: teorie a praxe*, s. 86.

¹⁵ PEKOVÁ, J., J. PILNÝ, M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s. 126.

¹⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §68.

¹⁷ PEKOVÁ, J., J. PILNÝ, M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s. 126.

- zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce,
- vydávat obecně závazné vyhlášky obce,
- volit ze svých řad starostu, místostarostu a radní a odvolávat je z funkce,
- rozhodovat o vyhlášení místního referenda,
- navrhopvat změny katastrálních území uvnitř obce, schvalovat dohody o změně hranic obce a o slučování obcí,
- a další¹⁸.

1.8.2 Rada

Výkonným orgánem obce je rada, která se ze své činnosti zodpovídá zastupitelstvu. Rada je tvořena starostou, místostarostou popřípadě místostarosty a dalšími členy, volenými z řad zastupitelů. Ve velkých městech je členem rady i primátor nebo náměstci primátora. Počet členů rady musí být lichý, nejméně však a nejvíce 11, zároveň však jejich počet nesmí přesahovat jednu třetinu všech členů zastupitelstva. Rada se v obci nevolí, pokud je v obecním zastupitelstvu méně než 15 členů. Jednání rady obce je na rozdíl od jednání zastupitelstva neveřejné. V rámci samostatné působnosti podléhá rada obce zastupitelstvu, kdežto v přenesené působnosti může vydávat nařízení na základě zákonného zmocnění. Hlavním úkolem rady obce je příprava podnětů k jednání zastupitelstva a zajištění jejich plnění¹⁹.

Mezi kompetence rady spadá:

- zabezpečovat hospodaření obce podle schvalovaného rozpočtu
- vydávat nařízení obce,
- rozhodovat o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce,
- stanovit počet zaměstnanců obce v obecním úřadu
- a další²⁰.

¹⁸ LAJTKEPOVÁ, Eva, Alena MAAYTOVÁ. *Veřejné finance v České republice: teorie a praxe*, s. 86.

¹⁹ tamtéž, s. 86.

²⁰ PEKOVÁ, J., J. PILNÝ, M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s. 128.

1.8.3 Starosta a místostarostové

Starosta je volen z řad zastupitelstva a ze své funkce se také zastupitelstvu zodpovídá. Mezi jeho hlavní úkoly patří rozhodování o záležitostech samostatné působnosti obce svěřené mu radou a reprezentování obce navenek. Nicméně nejedná se o tzv. statutární orgán obce, protože obce statutární orgán tak, jak je chápán v soukromoprávních předpisech, nemají. Jeho zástupce se označuje jako místostarosta. I ten je volen z řad zastupitelů, kterým se také zodpovídá. Mezi starostou a místostarostou není v samostatné působnosti žádný vztah nadřízenosti a podřízenosti. Pouze při výkonu přenesené působnosti lze tento vztah očividně odvodit, např. z toho, že starosta stojí v čele obecního úřadu^{21,22}.

1.8.4 Obecní úřad

Obecní úřad zastává poněkud rozdílné postavení než již výše zmíněné orgány obce. Obecní úřad působí na úseku samosprávy jako poradní a výkonná složka, která je jak zastupitelům tak i radním odborně i informačně nápomocna. Dále obecní úřad zastřešuje výkon svěřené státní správy, ten se však již odehrává mimo samosprávu, ale přesto s ní velmi úzce souvisí. Součástí obecního úřadu je starosta obce, jeho zástupce, popřípadě zástupci, tajemník úřadu a samozřejmě i proškolení úřední zaměstnanci. Starosta a jeho zástupce jsou do své funkce voleni, zatímco tajemník obce je do své funkce jmenován. Jmenuje ho a odvolává obecní rada a úředníci, kteří jsou zaměstnáni u obce na základě běžného pracovního poměru²³.

1.8.5 Výbory

Iniciativními a kontrolními orgány zastupitelstva jsou výbory. Jejich počet je závislý na nařízení zastupitelstva obce a počet jejich členů musí být lichý. Každý výbor má předsedu, který je zároveň i členem zastupitelstva. Povinností výborů je plnit úkoly svěřené jim zastupitelstvem²⁴.

²¹ LAJTKEPOVÁ, Eva, Alena MAAYTOVÁ. *Veřejné finance v České republice: teorie a praxe*, s. 86.

²² HOLEČEK, Jan. *Obec a její rozvoj v širších souvislostech* [online]. [cit. 2015-11-25].

²³ HAMPLOVÁ, Jana. *Orgány obce a jejich vzájemné vztahy* [online]. [cit. 2015-11-30].

²⁴ PEKOVÁ, J., J. PILNÝ, M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s. 129.

Zákon ustanovuje tyto výbory:

- **finanční výbor**, jež provádí dozor nad hospodařením s majetkem v obci a současně vykonává i jiné úkoly, kterými jej pověří zastupitelstvo
- **kontrolní výbor**, ten koná dohled nad plněním usnesení zastupitelstva obce a rady obce a také nad respektováním právních předpisů.

Členy těchto výborů nesmějí být starosta, místopředseda, tajemník ani jiní členové, kteří se hospodařením města zabývají. Počet členů v jednotlivých výborech je stanoven na minimálně 3 členy²⁵.

Dále se v obci může zřídit:

- **výbor pro národnostní menšiny**, pokud se nachází v územním obvodu obce nejméně 10% občanů, kteří se při posledním sčítání lidu nahlásili k rozdílné národnosti než české,
- **osadní výbor** v částech obce,
- eventuálně sem řadíme i jiné výbory, které vykonávají úkoly, uložené jim zastupitelstvem obce²⁶.

1.8.6 Komise

Iniciativním a zároveň poradním orgánem obce je komise. Ta v rámci své samostatné působnosti může předkládat své návrhy a zároveň může být starostou pověřena výkonem státní správy. V tomto případě se pak jedná v přenesené působnosti obce o výkonný orgán, který na svěřeném úseku činnosti podléhá starostovi, proto předsedou komise musí být osoba, která disponuje zvláštní odbornou způsobilostí²⁷.

1.9 Samostatná a přenesená působnost obce

Obec je veřejnoprávní korporací, k jejím hlavním pravomocem patří výkon činnosti, kterou má zabezpečovat. V souvislosti se zabezpečováním výkonu činnosti můžeme

²⁵ PEKOVÁ, J., J. PILNÝ, M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s. 129.

²⁶ tamtéž, s. 129.

²⁷ tamtéž, s. 128.

hovořit o působnostech obce, které lze klasifikovat do dvou oblastí: přenesenou působnost a samostatnou působnost. Obě výše zmíněné působnosti jsou definované zákonem. Podstatný rozdíl mezi těmito působnostmi spočívá v tom, že samostatná působnost je v obecním zřízení vymezena pouze výčtem. Tudíž do samostatné působnosti obce můžeme zařadit i další činnosti obce, i které nejsou zákonem stanoveny²⁸.

1.9.1 Samostatná působnost

Samostatná působnost hraje důležitou roli v oblasti činnosti obce. Obecní správa a tudíž i fungování obce je totiž založeno zvláště na výkonu samostatné působnosti. K činnostem spadajících do samostatné působnosti řadíme všechny záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, a také záležitosti uložené zákonem. Do samostatné působnosti obce nepatří záležitosti, které jsou zákonem svěřeny kraji, nebo jedná-li se o působnost, kterým zákon pověřil správní úřad jako výkon státní správy²⁹.

Činnosti, spadající do samostatné působnosti obce:

- **formovat podmínky pro růst a rozvoj sociální péče a sociálního zabezpečení** (zajistit bydlení potřebným, ochrana zdraví, péče o kulturní rozvoj občanů,...)
- **spravovat a hospodařit se svým majetkem** (obec má povinnost nakládat se svým majetkem účelně a hospodárně v souladu se zájmy občanů obce a rovněž se zákonem, dále by měla obec ochraňovat svůj majetek před zničením i odcizením...),
- **vytvářet partnerství mezi obcemi na základě smlouvy** (vznik dobrovolného svazku mezi obcemi, který může vést ke spolupráci v oblasti školství, kultury, požární ochrany,...),
- **rozhodovat v oblasti správních přestupků** (vydávat pokuty vztahující se k právnickým a fyzickým osobám při jejich podnikatelské činnosti jako je čistota, pořádek a nerušení životního prostředí,...)
- **tvorba norem** (vydávat a uveřejňovat obecně závazné vyhlášky),

²⁸ KOČÍ, Roman, Jan OBROVSKÝ a Antonín BRTOUN. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*, s. 62.

²⁹ TOMANCOVÁ, Jaroslava., Jan OBROVSKÝ, Antonín BRTOUN. *Veřejná správa a finance*, s. 31.

- **zakladatelské pravomoci** (zřizovat právnické osoby, organizační složky obce a obecní policii)³⁰.

1.9.2 Přenesená působnost

Přenesená působnost obce představuje takový výkon státní správy, který byl na obec přenesen zákonem. Pro naši republiku je typický tzv. smíšený systém veřejné správy, kdy obec kromě samostatné působnosti zastává funkci i přenesené působnosti, vykonává tedy státní správu. Činnosti přenesené působnosti obce obstarává obecní úřad, pokud zákon nestanoví jinak. Výjimku tvoří například vydávání nařízení obce, což spadá mezi pravomoci rady obce, nebo pokud je výkonem přenesené působnosti pověřen zvláštní orgán obce (např. povodňová komise, bezpečnostní rada obce nebo komise pro sociálně-právní ochranu dětí)³¹.

1.10 Členění obcí podle rozsahu činnosti

Podle zákona č. 314/2002 Sb. v platném znění, jsou všechny obce od 1. 1. 2002 rozděleny podle rozsahu činností státní správy, kterou jsou pověřeny vykonávat do tří skupin:

1) *Obce I. typu*

Jedná se o všechny obce vykonávající samosprávní činnosti a vybrané činnosti státní správy pouze samy pro sebe ve své samostatné působnosti.

2) *Obce II. typu*

K obcím II. typu řadíme obce s pověřeným obecním úřadem, které vykonávají samosprávné činnosti a úkoly státní správy pro sebe ve své samostatné působnosti, ale zároveň i některé činnosti státní správy pro obce ze svého správního obvodu

3) *Obce III. typu*

Do poslední kategorie spadají obce s rozšířenou působností, které opět vykonávají samosprávné činnosti a úkoly státní správy pro sebe ve své samostatné působnosti,

³⁰ TOMANCOVÁ, Jaroslava, Jan OBROVSKÝ, Antonín BRTOUN. *Veřejná správa a finance*, s. 31.

³¹ KOČÍ, Roman, Jan OBROVSKÝ a Antonín BRTOUN. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*, s. 71.

a také pro obce ze svého správního obvodu. Obce III. typu nevykonávají pouze činnosti obce s pověřeným obecním úřadem, ale i další specializované činnosti (např. vydávání cestovních a osobních dokladů)³².

1.11 Majetek obce

Mezi základní znaky obce jakožto veřejnoprávní korporace patří právo vlastnit majetek. Majetek obce představují veškeré statky (hmotný i nehmotný majetek), s kterým obec může libovolně zacházet. Při nakládání se svým majetkem musí však obec respektovat základní pravidla vymezená obecním zřízením. Oblast majetku obce a nakládání s ním náleží v celém svém rozsahu do samostatné působnosti obce³³.

Povinností obce je především zajistit, aby její majetek byl používán účelně a hospodárně v souladu se zájmy obce, jejích občanů a také zákonem, který působnost obce vymezuje. Dalším úkolem obce je péče o její majetek, který musí také chránit před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím. Při hospodaření s majetkem musí obec jakožto subjekt veřejného práva zajistit, aby jeho hospodaření bylo veřejnosti přístupné a taky maximálně průhledné³⁴.

1.12 Podstata a průběh rozpočtového procesu

Průběh rozpočtového procesu zahrnuje odlišná rozhodnutí rozdílných subjektů vztahujících se k veřejným příjmům a výdajům. Výsledkem tohoto procesu, který se skládá ze 4 kroků, je pak konkrétní rozpočet³⁵.

Postup tvorby rozpočtu:

- 1) zpracování a projednávání návrhu rozpočtu vládou – orgánem výkonné moci,
- 2) projednávání a schvalování návrhu rozpočtu parlamentem - orgánem zákonodárné moci,

³² LAJTKEPOVÁ, Eva., Alena. MAAYTOVÁ. *Veřejné finance v České republice: teorie a praxe*, s. 85.

³³ KOČÍ, Roman, Jan OBROVSKÝ a Antonín BRTOUN. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*, s. 68.

³⁴ tamtéž, s. 68

³⁵ HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. *Veřejné finance*, s. 178

- 3) plnění rozpočtu, tzn. hospodaření v souladu se stanoveným rozpočtem během celého rozpočtového roku,
- 4) následné kontroly realizovaného rozpočtu

Každý krok tvorby rozpočtu je ustanoven v zákoně č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, a zákonem č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. Proces tvorby každého rozpočtu trvá nejméně 2 roky³⁶.

V první fázi tvorby státního rozpočtu MF ČR stanoví návrh, který vychází z podkladů jednotlivých ústředních orgánů, resortů a požadavků samospráv a také z tzv. střednědobého rozpočtového rámce odhlasovaného v Poslanecké sněmovně³⁷.

V druhé fázi nastává projednávání a také schvalování rozpočtu. Rozpočet se předloží předsedovi sněmovny, a to nejpozději do 3 měsíců před začátkem rozpočtového roku. Rozpočet je schvalován ve třech čteních. Nejpozději však do 15 dnů před prvním čtením mohou být podány dodatky k rozpočtu. První čtení je zaměřeno na jednání o příjmech a výdajích, saldu, postupu vypořádání salda, celkovém vztahu k rozpočtům krajů a obcí, apod. Tyto výše zmíněné body buď sněmovna schválí, nebo navrhne vládě změny a určí termín pro podání nového návrhu. Druhé čtení probíhá tak, že se k návrhu vyjádří zpravodaj rozpočtového výboru a také navrhovatel rozpočtu a uskuteční se důkladná debata, ve které se prezentují pozměňovací návrhy. V posledním čtení, jež může probíhat nejdříve 48 hodin po skončení druhého čtení, sněmovna hlasuje o pozměňovacích návrzích. Pokud Poslanecká sněmovna souhlasí s návrhem zákona o státním rozpočtu, je přijatý návrh zveřejněn ve Sbírce zákonů. Jestliže, Poslanecká sněmovna nesouhlasí s návrhem zákona o státním rozpočtu, nastane situace tzv. rozpočtového provizoria. Rozpočtové provizorium představuje takový rozpočet, který od prvního dne rozpočtového roku do nabytí účinnosti zákona o státním rozpočtu hospodáří s objemem příjmů a výdajů státního rozpočtu schváleného pro rok předcházející³⁸.

Třetí fáze tvorby rozpočtu se zaměřuje na jeho hospodaření a realizaci. Příjmovou část rozpočtu zabezpečuje MF ČR a jeho příslušné orgány (finanční

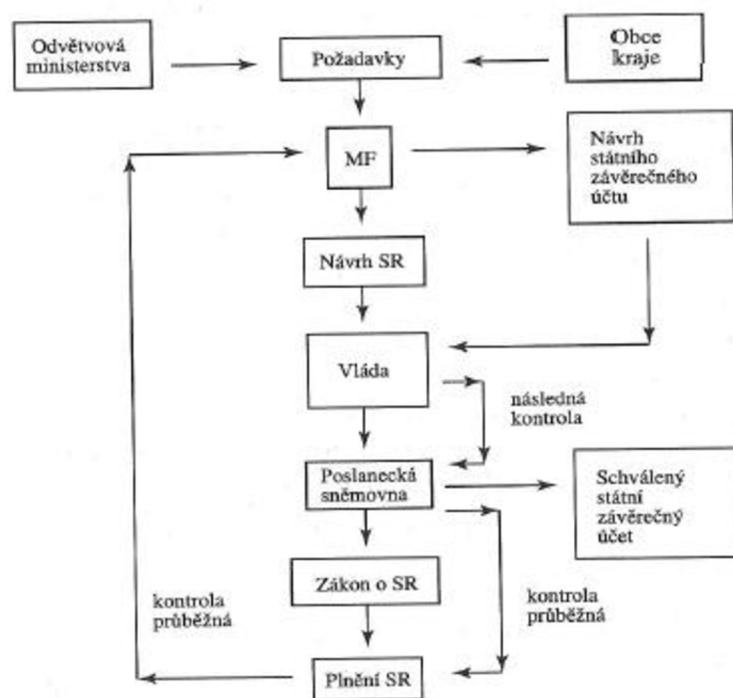
³⁶ tamtéž, s. 178.

³⁷ tamtéž, s. 178.

³⁸ HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. *Veřejné finance*, s. 179.

ředitelství a finanční úřady). Za výdajovou část jsou naopak odpovědni správci příslušných kapitol (ministři, vedoucí ústředních úřadů apod.)³⁹.

Poslední fází tvorby rozpočtu je následná kontrola plnění, která je zajišťována MF ČR a také Nejvyšším kontrolním úřadem. Kompetence ke kontrole má zároveň i vláda a zákonodárny orgány, které jsou v průběhu o výsledcích hospodaření státního rozpočtu informováni. Jednou za čtvrtletí je předložena zpráva, která musí být schválena vládou a také musí být dána na vědomí Poslanecké sněmovně⁴⁰.

Obrázek 2: Proces tvorby státního rozpočtu
(Zdroj: ⁴¹)

³⁹ tamtéž, s. 179.

⁴⁰ tamtéž, s. 179.

⁴¹ PEKOVÁ, J., J. PILNÝ, M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s. 251.

1.13 Rozpočtové zásady

- **zásada úplnosti** – zachycení všech příjmů a výdajů v úplných částkách,
- **zásada jednotnosti** – veškeré příjmy a výdaje procházejí jedním centrálním rozpočtem,
- **zásada reálnosti** – zamezení převodu výdajů vymezených pro určitý účel na účel jiný,
- **zásada každoročního sestavování a schvalování** – rozpočet se sestavuje každoročně,
- **zásada vyrovnanosti** – vyrovnanost státního rozpočtu alespoň v delším období,
- **zásada publicity** – zveřejnění rozpočtu,
- **zásada přehlednosti** – pevné stanovení věcné struktury rozpočtu.⁴²

1.14 Rozpočtová soustava a její charakteristika

Rozpočtovou soustavu můžeme charakterizovat z několika hledisek. Fondové pojetí popisuje rozpočtovou soustavu jako soustavu peněžních fondů, vztahové pojetí zase jako soustavu rozpočtových vztahů uvnitř rozpočtové soustavy i mimo ni. Posledním pohledem na rozpočtovou soustavu je institucionální pojetí, které zobrazuje soustavy orgánů a institucí, jež zajišťují tvorbu, přerozdělování a použití veřejných rozpočtů i mimorozpočtových fondů⁴³.

V rozpočtové soustavě plní důležitou funkci i ministerstvo financí, daňové úřady, finanční úřady a finanční ředitelství, finanční útvary na úrovni územní samosprávy apod. Tyto orgány jsou zejména vázány na vnitřním státoprávním uspořádání země. Zákonné předpisy stanovují, že rozpočty se musí vytvářet a používat povinně a dále zákon vymezuje, že nejdůležitější postavení v rozpočtové soustavě plní ve všech zemích státní rozpočet⁴⁴.

⁴² NAHODIL, František. *Veřejné finance v České republice*, s. 49.

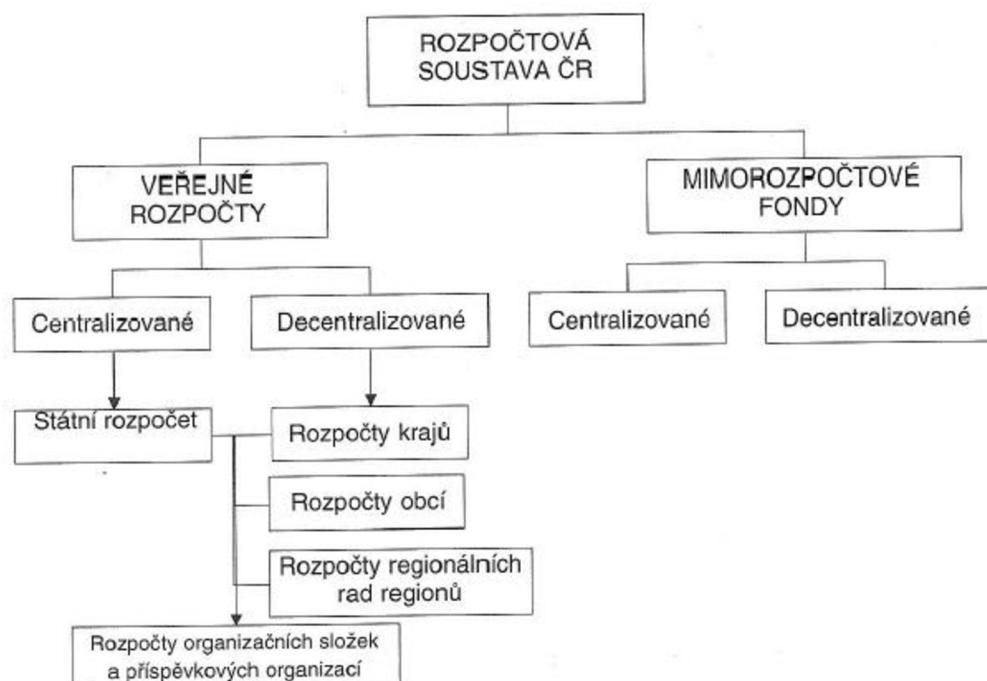
⁴³ PEKOVÁ, J., J. PILNÝ, M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s. 186.

⁴⁴ tamtéž, s. 186.

Rozpočtová soustava, která v každém státě představuje nedílnou složku finančního systému, je v prvé řadě závislá na územním a politickém uspořádání státu a dále i na velikosti veřejného sektoru i na tradicích země⁴⁵.

Rozpočtovou soustavu tvoří

- „*soustava veřejných rozpočtů*“
státní rozpočet,
rozpočty územně samosprávných celků,
rozpočty dobrovolných svazků obcí,
rozpočty organizačních složek,
rozpočty regionálních rad,
- *soustava mimorozpočtových fondů*
státní účelové fondy,
*mimorozpočtové fondy územně samosprávných celků a svazků obcí*⁴⁶.

Obrázek 3: Rozpočtová soustava ČR
(Zdroj:⁴⁷)

⁴⁵ HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAAYTOVÁ. *Veřejné finance*, s. 165.

⁴⁶ LAJTKEPOVÁ, Eva., Alena. MAAAYTOVÁ. *Veřejné finance v České republice: teorie a praxe*, s. 60.

⁴⁷ HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAAYTOVÁ. *Veřejné finance*, s. 166.

1.15 Rozpočet obce

Rozpočet obce spadá pod decentralizované peněžní fondy, které fungují na principech nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti. Jedná se též o účetní bilanci a také rozpočtový (finanční) plán, který se sestavuje na kalendářní rok. Při jeho sestavování se vychází z rozpočtového výhledu a zpracovává se na rozpočtový rok. Stejně jako u státního rozpočtu je za rozpočtový rok považován rok kalendářní, někdy též rok fiskální. Během rozpočtového období se hospodaření obce dá znázornit pomocí následujícího vztahu: $F_1 + P - V = F_2$. Symbol F_1 představuje stav peněžních prostředků na začátku roku, symbol P označuje příjmy, symbol V naopak výdaje a F_2 je označení pro stav peněžních prostředků na konci roku. Rozpočty územně samosprávných celků mohou být vyrovnané a za určitých zákonem vymezených podmínek, i přebytkové či deficitní. Při schválení přebytkového rozpočtu může obec přesunout své příjmy z rozpočtu příslušného roku do dalších let, a tím si zajistí peněžní prostředky k budoucí potřebě. Pokud obec schválí schodkový rozpočet, musí předem uvést způsob úhrady vzniklého rozpočtového schodku (například vlastními, již dříve našetřenými penězi). Dlouhodobým cílem hospodaření obce by mělo být sestavení buď vyrovnaného, nebo přebytkového rozpočtu. Hospodaření a také účetnictví obce podléhá povinnému auditu, který je ustanoven v zákoně o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů obcí. Pokud obec tento zákon nedodrží, hrozí jí sankční pokuta, kterou bude muset zaplatit do státního rozpočtu^{48,49}.

⁴⁸ NAHODIL, František. *Veřejné finance v České republice*, s. 68.

⁴⁹ PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*, s. 58.

Obrázek 4: Proces tvorby obecního rozpočtu
(Zdroj:⁵⁰)

1.16 Struktura územního rozpočtu

Rozpočet obce se obvykle člení na běžný a kapitálový rozpočet. Tento způsob rozdělení poskytuje rozbor využívání návratných příjmů na financování investic a také ukazuje přijatelnou výši dluhu⁵¹.

1.16.1 Běžný rozpočet

Běžný rozpočet, někdy také nazývaný jako provozní, znázorňuje přehled běžných příjmů a běžných výdajů, které se ve většině případů každoročně opakují. Běžné příjmy slouží k financování neinvestičních (provozních) potřeb. Běžný rozpočet může být sestavován buď jako vyrovnaný nebo jako deficitní. Vyrovnaný rozpočet znamená, že se příjmy rovnají výdajům, naopak u deficitního rozpočtu jsou příjmy menší než výdaje. Oba zmíněné typy rozpočtu upozorňují na zhoršené hospodaření obce (kraje). Vyrovnaný rozpočet ukazuje, že obec (kraj) jsou schopny svými běžnými příjmy krýt výhradně běžné výdaje, kdežto deficitní rozpočet poukazuje na to, že obec

⁵⁰ PEKOVÁ, J., J. PILNÝ, M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s. 251.

⁵¹ PROVAZNIKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*, s. 67.

(kraj) již nejsou schopny svými provozními příjmy financovat provozní výdaje. V obou případech územně samosprávních celky již nezvládají pokrýt svou dluhovou službu⁵².

1.16.2 Kapitálový rozpočet

Kapitálový rozpočet znázorňuje příjmy, které se vztahují k financování investičních potřeb a které převyšují období jednoho rozpočtového roku. Příjmy a výdaje kapitálového rozpočtu jsou ve většině případů jednorázové a neopakovatelné. Tento typ rozpočtu má úlohu shromažďování zdrojů k zajištění dlouhodobých aktiv, neboť investiční projekty jsou poměrně veliké. Kapitálový rozpočet může být vyrovnaný, deficitní nebo přebytkový. Za vyrovnaný rozpočet se považuje rozpočet, jehož příjmy se rovnají výdajům, deficitní rozpočet představuje takový rozpočet, kdy kapitálové příjmy jsou menší než kapitálové výdaje a přebytkový rozpočet je charakteristický tím, že jeho kapitálové výdaje jsou menší, než kapitálové příjmy⁵³.

1.17 Rozpočtový výhled

Rozpočtový rok je pro hospodaření územních rozpočtů příliš krátká doba. Do mnoha smluvních vztahů vstupují územně samosprávních celky s dlouhodobějšími právy a povinnostmi, což má vliv i na budoucí rozpočty. Z těchto důvodů je zřízen tzv. rozpočtový výhled, který funguje jako pomocný nástroj při střednědobém finančním plánování rozvoje hospodaření. Rozpočtový výhled je sestavován podle uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků většinou na dobu 2-5 let. Jeho obsah tvoří základní údaje o příjmech a výdajích (zejména o dlouhodobějších závazcích a pohledávkách), dále pak o finančních zdrojích a také o potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů. Zákon v tomto případě neustanovuje žádnou formu, podle které by se musel rozpočtový výhled sestavovat. Rozpočtové výhledy se mohou lišit v obsahu i v době, na kterou jsou vypracovány. V případě, že se bude jednat o zpracování

⁵² PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*, s. 67-68.

⁵³ tamtéž, s. 68-69.

rozpočtového výhledu, musí se postupovat dle jednotného třídění, a to platné rozpočtové skladby⁵⁴.

1.18 Příjmy rozpočtu obce

Příjmy do rozpočtu obce můžeme rozdělit do 4 skupin:

- daňové příjmy
- nedaňové příjmy
- kapitálové příjmy
- přijaté dotace⁵⁵.

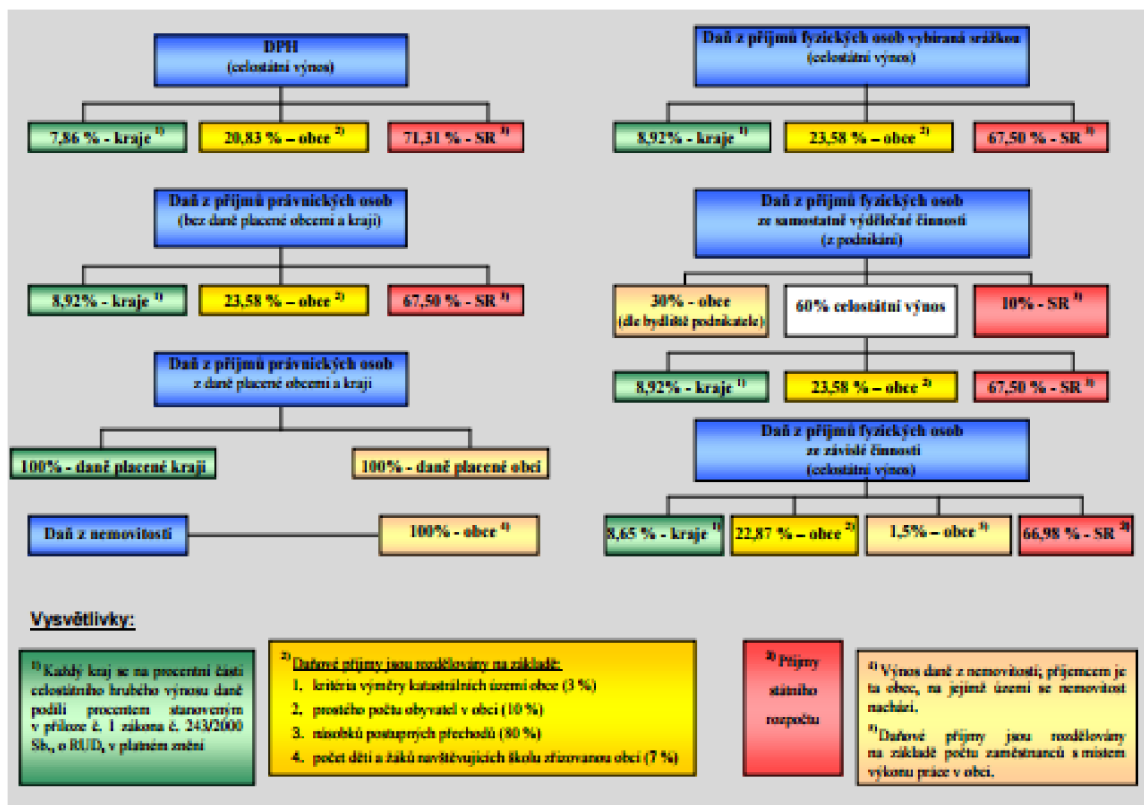
1.18.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy obce jsou tvořeny svěřenými nebo sdílenými daněmi a dále pak místními, správními a ostatními poplatky, které plynou do rozpočtu obce. Daňové poplatky, které plynou do rozpočtu obce, se řídí zákonem o rozpočtovém určení daní⁵⁶.

⁵⁴ PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*, s. 59-60.

⁵⁵ PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*, s. 79.

⁵⁶ HRABALOVÁ, Simona a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí: teorie a praxe*, s. 35.

Obrázek 5: Rozpočtové učení daní (Zdroj⁵⁷⁾)

Místní, správní a ostatní poplatky

Místní poplatky se řídí Zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Tento zákon stanovuje, jaké místní poplatky mohou obce vyhlásit. Obec poté určí, jaké poplatky a také v jaké výši bude poplatky vybírat. Horní hranice je samozřejmě stanovena zákonem. O stanovení poplatků musí obec informovat občany závaznou vyhláškou, ve které musí určit i podrobnosti o výběru poplatku, sazbě poplatku, ohlašovací povinnosti, splatnosti, úlevách a případném osvobození od poplatků⁵⁸.

V současné době mohou obce v ČR vybírat tyto místní poplatky:

- „poplatek ze psů,
- poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt,

⁵⁷ Vyhláška č. 264/2013 Sb. 2013. *Ministerstvo financí: České republiky* [online]. [cit. 2015-05-14].

⁵⁸ HRABALOVÁ, Simona a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*, s. 39.

- *poplatek za užívání veřejného prostranství,*
- *poplatek ze vstupného,*
- *poplatek z ubytovací kapacity,*
- *poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,*
- *poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj,*
- *poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,*
- *poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možnosti jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace⁵⁹.*

1.18.2 Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy jsou tvořeny uživatelskými poplatky za služby, které obec poskytuje, a dále sem patří i přijaté úroky, dividendy, splátky půjček poskytnutých v rámci rozpočtové politiky obce, přijaté sankční poplatky a vratky transferů. Strukturu i výši tohoto příjmu, může obec přímo svým chováním ovlivnit. Jako nejvýznamnější nedaňové příjmy obce se považují příjmy za poskytované služby, příjmy z prodeje zboží, příjmy ze školného a také příjmy z pronájmu majetku (pronájem pozemků v obecním vlastnictví, pronájem bytového fondu obcí, či jiné movité i nemovité věci). Výše zmíněné příjmy tvoří zhruba 60% nedaňových příjmů⁶⁰.

1.18.3 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy jsou považovány za zvláštní kategorii příjmů obecního rozpočtu, neboť se jedná o příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, nebo přijaté peněžní dary či prostředky na pořízení majetku. Jedná se tedy o příjmy jednorázové a neopakovatelné. Pokud obec prodá svůj dlouhodobý majetek, odstoupí tím od výhody související s využíváním tohoto majetku (jak finančních, tak rozhodovacích). Za prodej tohoto majetku však obdrží okamžitý výnos. Toto důležité rozhodnutí by mělo být

⁵⁹ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, §1.

⁶⁰ HRABALOVÁ, Simona a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*, s. 41-42.

výsledkem podrobné analýzy hospodaření s daným majetkem, pomocí kterého se sestaví plán prodeje majetku⁶¹.

1.18.4 Přijaté dotace

Poslední skupinou spadající do oblasti příjmů obce jsou přijaté dotace. Dotace představují proces přerozdělování uvnitř soustavy veřejných rozpočtů. Nárok na dotaci je nezbytné odůvodnit potřebou podpory obecných i specifických činností obce, jež jsou realizovány ve veřejném zájmu a je u nich nutné zachovávat určité standardy v rámci celého státu bez ohledu na rozdíly v příjmech jednotlivých obcí⁶².

Dotace, které plynou do rozpočtů územně samosprávních celků, lze členit podle několika kritérií, například: dle poskytovatele, dle účelu, dle přidělování, dle financování výdajů, dle zúčtování a způsobu vypořádání, dle nárokovosti a taky dle způsobu čerpání⁶³.

Členění dotací dle poskytovatele

- „dotace ze státního rozpočtu, které lze rozdělit na dotace z kapitoly Všeobecná pokladní správa a dotace z kapitol ústředních orgánů státní správy včetně převodů státních finančních aktiv,
- dotace ze státních mimorozpočtových fondů,
- dotace z prostředků Evropské unie,
- dotace z rozpočtů územních samosprávných celků,
- dotace od dalších subjektů (například mezinárodních sdružení měst apod.)“⁶⁴.

Členění dotací dle účelu:

- **účelové dotace** jsou stanoveny na předem zvolené akce, které odpovídají podmínkám, jež určí dotační politika poskytovatele,
- **neúčelové dotace** jsou takové dotace, které nemají předem stanovené podmínky užití. Obce s nimi směji zacházet podle svého uvážení. Určité omezení můžeme

⁶¹ HRABALOVÁ, Simona a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*, s. 42.

⁶² tamtéž, s. 43.

⁶³ tamtéž, s. 43.

⁶⁴ tamtéž, s. 43.

spatřovat v tom, že může být uvedeno, zda je dotace určena pro financování kapitálových nebo běžných potřeb⁶⁵.

1.19 Výdaje rozpočtu obce

Podle zákona číslo 2000/250 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, jsou z rozpočtu obce hrazeny zejména:

- „závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony,
- výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména tedy výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj,
- výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem,
- závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila,
- závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost,
- úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů,
- výdaje na emisi vlastních dluhopisů a na úhradu výnosu z nich náležejících jejich vlastníkům,
- výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec,
- jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely“⁶⁶.

Výdaje obce lze dále dělit z několika hledisek. Mezi nepoužívanější kritéria členění výdajů patří:

- podle ekonomického hlediska: běžné a kapitálové,
- podle rozpočtového plánování: plánované a neplánované,
- podle návratnosti: návratné a nenávratné,
- podle infrastruktury: ekonomické a sociální,

⁶⁵ HRABALOVÁ, Simona a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*, s. 44.

⁶⁶ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, §6.

- podle funkcí veřejných financí: alokační, redistribuční a stabilizační⁶⁷.

1.19.1 Plánové výdaje

Jedná se o výdaje, které jsou přesně předem určeny (například: výdaje na financování provozu škol, na učební pomůcky, apod.) U těchto výdajů mohou orgány obce podrobněji posoudit výši výdajů a jejich strukturu s ohledem na omezení dané plánovatelnými příjmy. Obce zde zvažují, u kterých druhů výdajů jsou úspory únosné a u kterých jsou nežádoucí a z dlouhodobého hlediska neekonomické⁶⁸.

1.19.2 Neplánové výdaje

Výdaje neplánované (nahodilé), jsou takové výdaje, které obec nemůže nijak dopředu odhadnout. Spadají sem sankční výdaje (pokuty za porušení rozpočtové kázně), výdaje způsobené nahodilými událostmi (záplavy), zvýšení daně a příslušenství k daním, u nichž jsou obce poplatníkem apod. V České republice jsou neplánované výdaje obvykle financovány z rezerv, eventuálně z mimorozpočtových rezervních fondů⁶⁹.

1.19.3 Běžné výdaje

Běžné výdaje slouží jako nástroj k financování běžných, zpravidla opakujících se potřeb v příslušném rozpočtovém roce. Patří sem především opakující se provozní výdaje rozpočtových a příspěvkových organizací, které obce zřizují pro zabezpečení veřejných statků⁷⁰.

⁶⁷ PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*, s. 212.

⁶⁸ PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*, s. 110.

⁶⁹ tamtéž, s. 111.

⁷⁰ tamtéž, s. 111.

1.19.4 Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje slouží jako nástroj k financování dlouhodobých, především investičních potřeb, které postihují více rozpočtových období. Obvykle bývají jednorázové a nepravidelné. Výdaje na investice dále souvisejí s výdaji vynakládanými na pořízení nových investic, a také se splátkami půjček, z nichž byly financovány⁷¹.

1.19.5 Výdaje nenávratné povahy

Nenávratné výdaje představují takové typy plateb, které jsou nenávratně vydány, jedná se například o zabezpečení veřejných statků, platbu daní pokud je obec poplatníkem daně, na zaplacení úroků a podobně⁷².

1.19.6 Výdaje návratné povahy

Návratné výdaje představují takové výdaje, které jsou z rozpočtu obce vydávány za účelem zhodnocení. Peníze se poté do rozpočtu vrátí ve vyšší částce. Mezi výdaje návratné povahy můžeme zařadit například výdaje spojené s nákupem cenných papírů, nebo výdaje spojené s ukládáním dočasně volných finančních prostředků na termínovaný účet za dosažením úroku a dále splácení jistiny z dříve čerpaných návratných úvěrů a splátky dluhopisů⁷³.

⁷¹ PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*, s. 111.

⁷² tamtéž, s. 112.

⁷³ tamtéž, s. 113.

Tabulka 2: Schéma příjmů a výdajů rozpočtu obce

Příjmy	Výdaje
Běžné	Běžné (tř. 5) - neinvestiční
<p><u>Daňové (tř. 1)- svěřené (výlučné) daně</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • sdílené daně (část DPPO, DPFO, DPH) • místní poplatky • správní poplatky <p><u>Nedaňové (poplatky za služby)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • příjmy z pronájmu majetku • příjmy od OS, OP • zisk obecních podniků • dividendy z akcií, přijaté úroky • ostatní • doplňkové • přijaté sankční pokuty atd. 	<ul style="list-style-type: none"> • mzdy a platy • povinné pojistné za zaměstnance • materiálové • energie • nájemné • sociální dávky • výdaje na municipální podniky • sankce za porušení rozpočtové kázně • placené pokuty • placené úroky • dotace vlastním OS • neinvestiční příspěvky PO • výdaje na sdružování • placení sankcí • ostatní (poskytnuté dary apod.)
Přijaté dotace (tř. 4 – část):	
<p><u>Běžné neinvestiční dotace, a to</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • neúčelové (všeobecné) • účelové (specifické) 	
Kapitálové (tř. 3)	Kapitálové (tř. 6) investiční výdaje
<ul style="list-style-type: none"> • z prodeje majetku – nemovitého a movitého dlouhodobého majetku • z prodeje akcií a majetkových podílů • přijaté střednědobé a dlouhodobé úvěry • příjmy z emise komunálních obligací • přijaté splátky půjček • ostatní 	<ul style="list-style-type: none"> • na pořízení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku • na investiční příspěvky PO • na kapitálové investiční dotace OS • na nákup cenných papírů • na investiční půjčky • splátky úvěrů • ostatní
Přijaté dotace	
<ul style="list-style-type: none"> • kapitálové – investiční transfery - účelové - neúčelové 	

(Zdroj: Zpracováno dle⁷⁴)

⁷⁴ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru.*

2 ANALÝZA PROBLÉMU A SOUČASNÉ SITUACE

Druhá část mé bakalářské práce je věnována charakteristice města a také analýze rozpočtu města Rychnov nad Kněžnou. K analýze rozpočtu mi jsou poskytnuta data ze závěrečných účtů města za období 2011-2014.

2.1 Charakteristika města Rychnov nad Kněžnou

Tabulka 3: Základní informace o městě

Status	Město
Kraj	Královehradecký
Okres	Rychnov nad Kněžnou
Počet obyvatel	11 325
Částí obce	8
Počet členů zastupitelstva	21
Počet členů rady	7
Starosta	Ing. Jan Skořepa

(Zdroj: Vlastní zpracování dle⁷⁵)

Rychnov nad Kněžnou se nachází ve východních Čechách, konkrétně na Orlické tabuli. Historie našeho města sahá až do 13. století. Rychnov je tvořen 8 částmi města, kterými jsou: Rychnov nad Kněžnou, Dlouhá Ves, Jámy, Lipovka, Litohrady, Lokot, Panská Habrová a Roveň. Rychnov nad Kněžnou má přes 11 tis. obyvatel a rozkládá se na území o velikosti 3 495 ha. Město zřizuje celkem 6 společností s ručením omezeným a 13 příspěvkových organizací⁷⁶.

⁷⁵ Město a samospráva. *Rychnov nad Kněžnou: oficiální web města* [online]. [cit. 2015-01-28].

⁷⁶ Město a samospráva. *Rychnov nad Kněžnou: oficiální web města* [online]. [cit. 2015-02-05].

2.2 Hospodaření města v letech 2011 – 2014

Tato kapitola je zaměřena na zhodnocení hospodaření města v letech 2011 – 2014. V jednotlivých letech se budu zabývat porovnáváním schválených, upravených a skutečných rozpočtů jako celku i dílčích částí.

2.2.1 Hospodaření města v roce 2011

Rozpočet města Rychnov nad Kněžnou na rok 2011 byl schválen Zastupitelstvem města dne 15. 12. 2010 jako přebytkový a to ve výši 10 748 tis. Kč. Během roku 2011 bylo ale v rozpočtu města provedeno ještě 5 dalších úprav.

Tabulka 4: Plnění příjmů a výdajů města v roce 2011 (v tis. Kč)

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutečný rozpočet
Daňové příjmy	106 800	118 292	118 675
Nedaňové příjmy	52 308	58 653	60 039
Kapitálové příjmy	100	1 664	1 667
Přijaté transfery	24 400	129 261	127 837
Příjmy celkem	183 609	307 870	308 218
Běžné výdaje	168 975	275 644	266 184
Kapitálové výdaje	3 886	21 562	19 998
Výdaje celkem	172 861	297 207	286 182
Financování	- 10 748	- 10 663	- 22 036

(Zdroj: Vlastní zpracování dle^{77,78})

Plánované příjmy byly nejprve po úpravách překročeny o 124 261 tis. Kč a následně se ještě zvýšily o dalších 348 tis. Kč. Příjmy byly tedy překročeny o 67,9 %.

Výdaje se po úpravách zvýšily nejprve o 124 346 tis. Kč, ale následně skutečné

⁷⁷ Město Rychnov nad Kněžnou. *Schválený rozpočet města Rychnova nad Kněžnou na rok 2011.*

⁷⁸ Město Rychnov nad Kněžnou. *Závěrečný účet města Rychnova nad Kněžnou na rok 2011.*

výdaje oproti upraveným klesly o 11 025 tis. Tento pokles byl ovlivněn úsporami u některých kapitálových výdajů i u řady provozních položek (např. platy včetně odvodů, služby a opravy, energie, sociální dávky a jiné.) Kč. Celkově byly výdaje překročeny o 65,6 %.

Hospodaření města Rychnov nad Kněžnou nakonec skončilo přebytkem a to ve výši 22 036 tis. Kč. Tento přebytek byl použit na financování splátek úvěrů ve výši 8 768 tis. Kč a také na změnu stavu krátkodobých prostředků na bankovních účtech ve výši 13 275 tis. Kč.

2.2.2 Hospodaření města v roce 2012

Rozpočet města Rychnov nad Kněžnou na rok 2012 byl schválen Zastupitelstvem města dne 1. 12. 2011 jako přebytkový a to ve výši 9 183 tis. Kč. Během roku 2012 bylo v rozpočtu města provedeno ještě 5 dalších úprav.

Tabulka 5: Plnění příjmů a výdajů města v roce 2012 (v tis. Kč)

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutečný rozpočet
Daňové příjmy	113 352	129 009	133 875
Nedaňové příjmy	52 608	58 958	58 922
Kapitálové příjmy	2 466	5 312	5 706
Přijaté transfery	29 089	37 095	37 098
Příjmy celkem	197 516	230 374	235 601
Běžné výdaje	169 893	195 268	190 110
Kapitálové výdaje	18 440	27 987	26 365
Výdaje celkem	188 333	223 255	216 475
Financování	- 9 183	- 7 119	- 19 126

(Zdroj: Vlastní pracování dle ^{79,80})

⁷⁹ Město Rychnov nad Kněžnou. *Schválený rozpočet města Rychnova nad Kněžnou na rok 2012.*

⁸⁰ Město Rychnov nad Kněžnou. *Závěrečný účet města Rychnova nad Kněžnou na rok 2012.*

Plánované příjmy byly nejprve po úpravách překročeny o 32 858 tis. Kč a následně se ještě zvýšily o dalších 5 227 tis. Kč. Příjmy byly tedy překročeny o 19,3%. K nejvyššímu překročení u příjmů došlo v položce odvody z výherních hracích přístrojů, u daně z nemovitosti a u sdílených daní.

Výdaje se po úpravách nejprve také zvýšily a to o 34 922 tis. Kč, ale následně skutečné výdaje oproti upraveným klesly o 6 780 tis. Kč. Tento pokles byl ovlivněn úsporami u řady provozních položek (např. platy včetně odvodů, služby, opravy, energie) a i u některých kapitálových výdajů (např. přesun úhrady kupní ceny pozemku do roku 2013). Celkově byly tedy výdaje překročeny o 14,9 %.

Hospodaření města Rychnov nad Kněžnou nakonec skončilo přebytkem a to ve výši 19 126 tis. Kč. Tento přebytek byl použit ke splátce úvěru ve výši 12 726 tis. Kč a také na změnu stavu krátkodobých prostředků na bankovních účtech.

2.2.3 Hospodaření města v roce 2013

Rozpočet města Rychnov nad Kněžnou na rok 2013 byl schválen Zastupitelstvem města dne 3. 12. 2012 jako přebytkový a to ve výši 8 166 tis. Kč. Během roku 2013 bylo v rozpočtu města provedeno ještě 6 dalších úprav

Tabulka 6: Plnění příjmů a výdajů města v roce 2013 (v tis. Kč)

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutečný rozpočet
Daňové příjmy	137 746	145 701	147 884
Nedaňové příjmy	52 459	60 103	60 581
Kapitálové příjmy	870	1 675	1 907
Přijaté transfery	25 551	33 008	33 033
Příjmy celkem	216 625	240 486	243 406
Běžné výdaje	181792	193 615	187 605
Kapitálové výdaje	26 668	36 883	36 015
Výdaje celkem	208 459	230 498	223 620
Financování	- 8 166	- 9 989	- 19 786

(Zdroj: Vlastní zpracování dle ^{81,82})

Plánované příjmy byly nejprve po úpravách překročeny o 23 861 a následně se ještě zvýšily o dalších 2 920 tis. Kč. Příjmy byly tedy překročeny o 12,4%. U příjmů došlo k nejvyššímu překročení rozpočtu na položce daně z nemovitosti, u sdílených daní, příjmů z pronájmu a prodeje pozemků a nemovitostí a u odvodu z výherních automatů.

Výdaje se po úpravách nejprve taky zvýšily a to o 22 039 tis. Kč, ale následně skutečné výdaje oproti upraveným klesly o 6 878 tis. Kč. Nižší objem výdajů v porovnání s upraveným rozpočtem ovlivnily úspory u kapitálových výdajů (např. rekonstrukce základní školy, technické zhodnocení jízdního řádu) i provozních položek (např. platy včetně odvodů, opravy, služby, energie...) Celkově byly tedy výdaje překročeny o 7,3%.

⁸¹Město Rychnov nad Kněžnou. *Schválený rozpočet města Rychnova nad Kněžnou na rok 2013.*

⁸² Město Rychnov nad Kněžnou. *Závěrečný účet města Rychnova nad Kněžnou na rok 2013.*

Hospodaření města Rychnov nad Kněžnou nakonec skončilo přebytkem a to ve výši 19 786 tis. Kč. Tento přebytek byl použit na financování úvěru ve výši 10 747 tis. Kč a také na změnu stavu krátkodobých prostředků na bankovních účtech.

2.2.4 Hospodaření města v roce 2014

Rozpočet města Rychnov nad Kněžnou na rok 2014 byl schválen Zastupitelstvem města schodkový a to ve výši 14 967 tis. Kč. Během roku 2014 bylo v rozpočtu města provedeno ještě několik dalších úprav.

Tabulka 7: Plnění příjmů a výdajů města v roce 2014 (v tis. Kč)

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutečný rozpočet
Daňové příjmy	138 364	146 619	154 213
Nedaňové příjmy	52 620	58 420	58 726
Kapitálové příjmy	730	550	611
Přijaté transfery	21 782	32 469	32 435
Příjmy celkem	213 496	238 058	245 986
Běžné výdaje	181 632	203 127	195 677
Kapitálové výdaje	46 831	55 584	54 552
Výdaje celkem	228 464	258 711	250 229
Financování	14 968	20 653	4 243

(Zdroj: Vlastní zpracování dle ⁸³.)

⁸³ Územní monitor. *MONITOR* [online]. [cit. 2015-03-11].

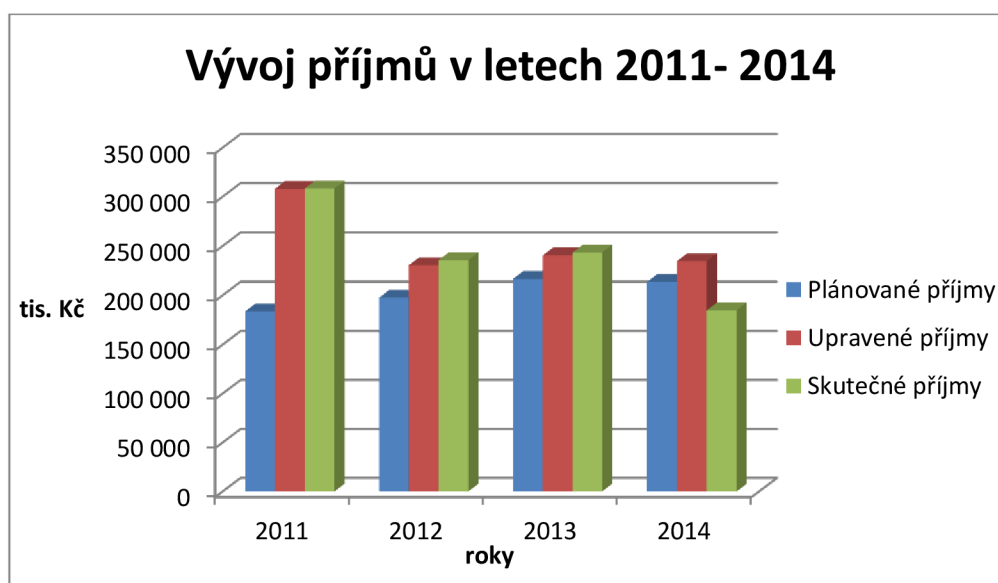
Plánované příjmy byly nejprve po úpravách překročeny o 24 562 tis. Kč a následně se opět zvýšily o 7 928 tis. Kč. Příjmy tedy vzrostly o 13 %.

Výdaje se po úpravách nejprve také zvýšily a to o 30 247 tis. Kč, ale následně skutečné výdaje oproti upraveným klesly o 8 482 tis. Kč. Celkově tedy výdaje vzrostly o 9 %.

Hospodaření města Rychnov nad Kněžnou nakonec skončilo schodkem, a to ve výši 4 243 tis. Kč.

2.3 Vývoj příjmů a výdajů v letech 2011 – 2014

V této kapitole se budu zabývat vývojem a strukturou příjmů a výdajů v letech 2011 – 2014. Budu zde také popisovat příčiny, které vedly k poklesu nebo ke zvýšení dílčích složek příjmů a výdajů a pomocí grafů budu porovnávat vývoj příjmů a výdajů v čase.

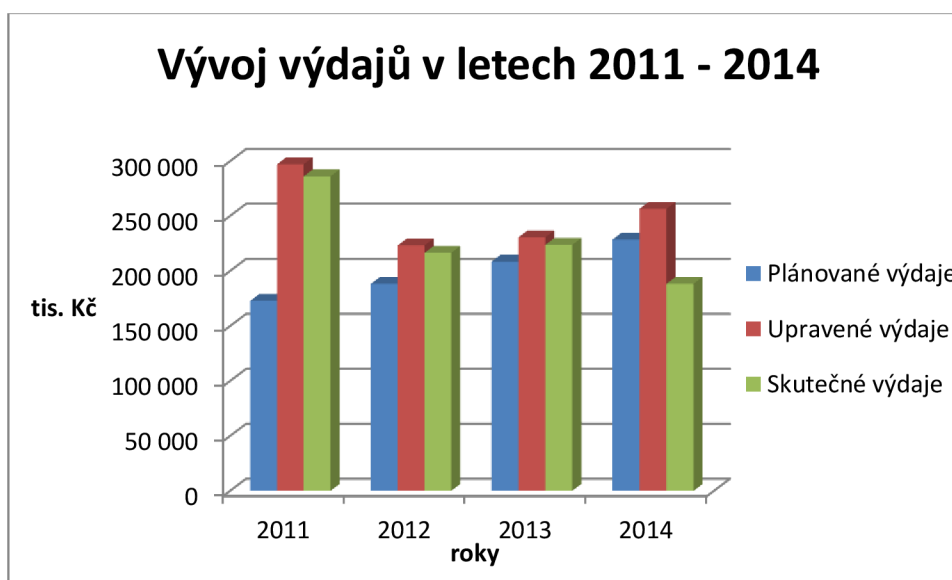
Graf 1: Vývoj příjmů v letech 2011-2014
(Zdroj: Vlastní zpracování dle^{84,85})

V roce 2011 můžeme zaznamenat nejvyšší rozdíl mezi schválenými a skutečnými příjmy. Tato změna je zapříčiněna položkou přijaté transfery, která se

⁸⁴ Město Rychnov nad Kněžnou. *Schválené rozpočty města Rychnova nad Kněžnou v letech 2011- 2014.*

⁸⁵ Město Rychnov nad Kněžnou. *Závěrečné účty města Rychnova nad Kněžnou v letech 2011- 2014.*

zvýšila zhruba o 100 mil. Kč. Tento skok je zapříčiněn tím, že město musí schválit rozpočet už v prosinci a některé transfery jsou poskytnuty až v průběhu následujícího roku. V prosinci je poskytnut pouze transfer na výkon státní správy. Městu byly poskytnuty mnohé dotace z Evropské unie, například dotace na Zlepšení podmínek vzdělávání pro ZŠ, dále na Technologické centrum ORP v Rychnově nad Kněžnou nebo Vzdělávání v eGONcentru Rychnov nad Kněžnou. Evropská unie dále poskytla dotaci v oboru životního prostředí na analýzu rizik – Jak působí prostředí na pitnou vodu a také na Systém pro separaci a svoz z bioodpadu. V dalších letech se již tak značný skokový nárůst mezi plánovanými a skutečnými příjmy nevyskytuje. Plánované příjmy jsou vždy nižší než příjmy upravené a skutečné, výjimku tvoří pouze rok 2014, kdy jsou plánované příjmy vyšší než příjmy skutečné.

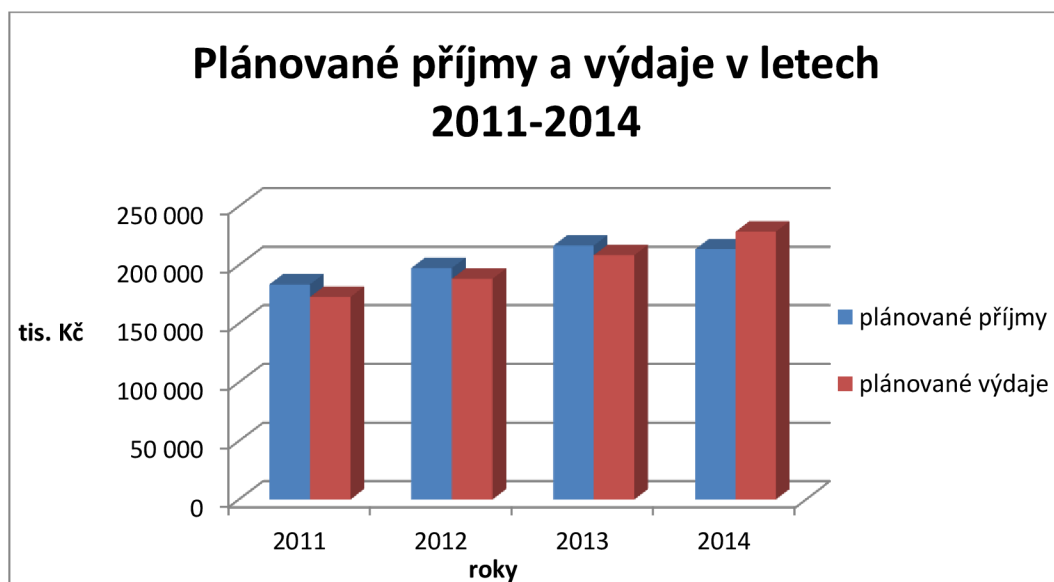
Graf 2: Vývoj výdajů v letech 2011-2014
(Zdroj: Vlastní zpracování dle ^{86,87})

V roce 2011 zaznamenáváme nejvyšší skokový nárůst mezi schválenými a skutečnými výdaji, a to o více jak 110 mil. Kč. Důvodem je zvýšení výdajů v položce běžné výdaje. Tento výdaj souvisí s navýšením příjmů v roce 2011 a to položkou přijaté

⁸⁶ Město Rychnov nad Kněžnou. *Schválené rozpočty města Rychnova nad Kněžnou v letech 2011- 2014.*

⁸⁷ Město Rychnov nad Kněžnou. *Závěrečné účty města Rychnova nad Kněžnou v letech 2011- 2014.*

transfery. Každý transfer, který je obci poskytnut, musí obec sama určitou částkou dofinancovat, proto zde dochází k takovému skokovému nárůstu jako u upravených příjmů. V dalších letech již tak velká změna mezi schválenými a skutečnými výdaji nenastala. Plánované výdaje mají rostoucí trend, kdežto upravené a skutečné trend kolísavý.

Graf 3: Plánované příjmy a výdaje v letech 2011-2014
(Zdroj: Vlastní zpracování dle ^{88,89})

Nejvyšší dosažené příjmy byly zaznamenány v roce 2013, kdy se zvýšila položka daňových příjmů. Konkrétně se zvýšily příjmy z DPFO ze závislé činnosti, DPPO, DPH a poplatku z výherních hracích automatů. Plánované příjmy vždy, až na rok 2014 překračují plánované výdaje. V letech 2011-2013 byl tedy schválen rozpočet přebytkový, ale v roce 2014 rozpočet schodkový. V roce 2014 zaznamenáváme v celém sledovaném období nejvyšší plánované výdaje, což zapříčinilo téměř dvojnásobný nárůst kapitálových výdajů oproti předešlému roku. Nárůst je způsoben pořízením budovy. Plánované výdaje mají ve sledovaném období rostoucí charakter.

⁸⁸ Město Rychnov nad Kněžnou. *Schválené rozpočty města Rychnova nad Kněžnou v letech 2011- 2014.*

⁸⁹ Město Rychnov nad Kněžnou. *Závěrečné účty města Rychnova nad Kněžnou v letech 2011- 2014.*

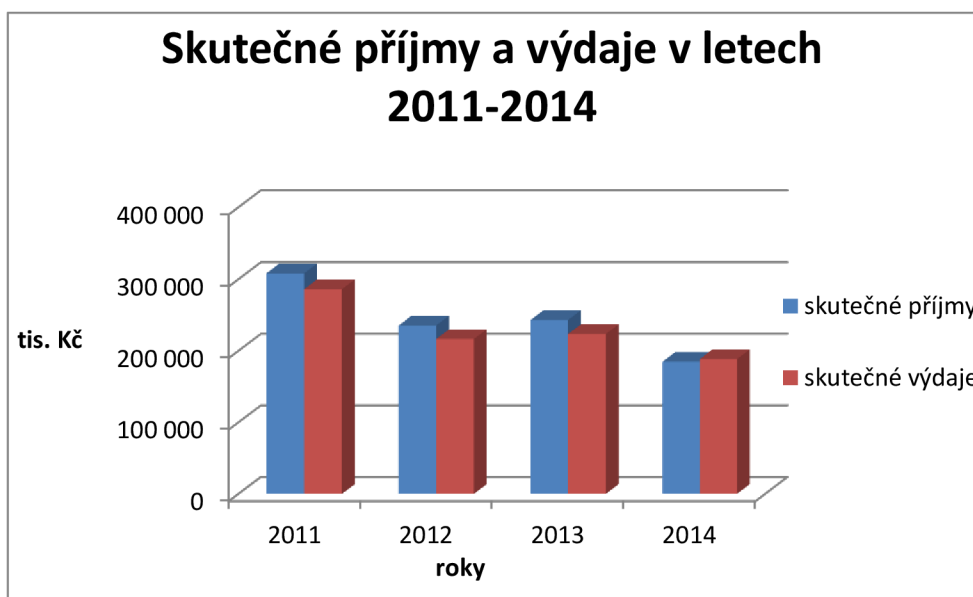

Graf 4: Upravené příjmy a výdaje v letech 2011 -2014
(Zdroj: Vlastní zpracování dle ^{90,91})

V průběhu každého roku došlo k několika změnám a úpravám příjmů a výdajů města. Nejvyšších upravených příjmů a výdajů zaznamenalo město v roce 2011, kdy došlo, jak je již výše zmíněno, k několikanásobným přijetím transferů a jejich následných využití. Upravené příjmy jsou vždy vyšší než upravené výdaje, liší se pouze rok 2014, u kterého je předpokládán schodek. U příjmu můžeme také zaznamenat kolísavý trend.

⁹⁰ Město Rychnov nad Kněžnou. *Schválené rozpočty města Rychnova nad Kněžnou v letech 2011- 2014.*

⁹¹ Město Rychnov nad Kněžnou. *Závěrečné účty města Rychnova nad Kněžnou v letech 2011- 2014.*

Graf 5: Skutečné příjmy a výdaje v letech 2011 – 2014
(Zdroj: Vlastní zpracování dle ^{92,93})

Skutečné příjmy ve sledovaném období byly vždy až na rok 2014 vyšší než skutečné výdaje. Nejvyšších příjmů dosahovalo město v roce 2011, naopak nejnižších v roce 2014. V roce 2011 je zvýšení zapříčiněno položkou přijaté transfery. V roce 2014 je snížení zapříčiněno poklesem všech položek příjmů. Nejnižší skutečné výdaje jsou v roce 2014. Důvodem je pokles běžných výdajů. V porovnání s rokem 2011 klesly běžné výdaje zhruba o 100 mil. Kč. Skutečné příjmy i výdaje mají ve sledovaném období kolísavý trend. Hospodaření města v roce 2014 nakonec skončilo schodkem, důvodem je již dlouho očekávaná výstavba kanalizace v části Rychnova. Na tuto investici město nezískalo žádnou dotaci, proto celková částka 25,5 mil. musela být uhrazena z rozpočtu města.

⁹² Město Rychnov nad Kněžnou. *Schválené rozpočty města Rychnova nad Kněžnou v letech 2011- 2014.*

⁹³ Město Rychnov nad Kněžnou. *Závěrečné účty města Rychnova nad Kněžnou v letech 2011- 2014.*

2.4 Struktura příjmů a výdajů

V této kapitole se zaměřím na porovnání struktury příjmů a výdajů z různých pohledů. Pro lepší orientaci jsem strukturu příjmů i výdajů zapsala do tabulek a vypracovala příslušné grafy.

2.4.1 Struktura celkových příjmů

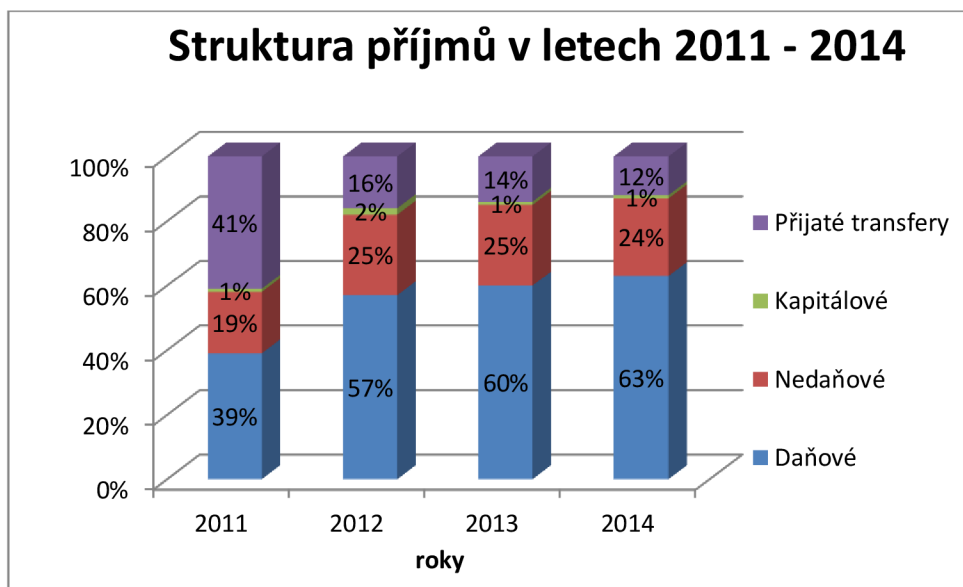
Příjmy, které plynou do rozpočtu města, můžeme rozdělit na daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté dotace. Nejvýznamnějšími příjmy plynoucí do městského rozpočtu, jsou příjmy daňové, které plynou do městského rozpočtu buď v plné výši nebo určitým podílem. Daňové příjmy města jsou tvořeny svěřenými nebo sdílenými daněmi a dále pak místními, správními a ostatními poplatky. Nedaňové příjmy jsou tvořeny uživatelskými poplatky za služby, které obec poskytuje. Jako nejvýznamnější nedaňové příjmy města se považují příjmy za poskytované služby, příjmy z prodeje zboží, příjmy ze školného a také příjmy z pronájmu majetku. Kapitálové příjmy jsou považovány za zvláštní kategorii příjmů obecního rozpočtu, neboť se jedná o příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, nebo přijaté peněžní dary či prostředky na pořízení majetku. Jedná se tedy o příjmy jednorázové a neopakovatelné. Poslední skupinou spadající do oblasti příjmů obce jsou přijaté dotace. Dotace představují proces přerozdělování uvnitř soustavy veřejných rozpočtů. Nárok na dotaci je nezbytné odůvodnit.

Tabulka 8: Struktura celkových příjmů (v tis. Kč)

	2011	2012	2013	2014
Daňové příjmy	118 675	133 875	147 884	154 213
Nedaňové příjmy	60 039	58 922	60 581	58 726
Kapitálové příjmy	1 667	5 706	1 907	611
Přijaté transfery	127 837	37 098	33 033	32 435

(Zdroj: Vlastní zpracování dle⁹⁴)

⁹⁴ Město Rychnov nad Kněžnou. *Závěrečné účty města Rychnova nad Kněžnou v letech 2011-2014.*

Graf 6: Struktura příjmů v letech 2011 – 2014
(Zdroj: Vlastní zpracování dle ^{95,96})

V celém sledovaném období, až na rok 2011, tvoří největší podíl příjmů příjmy daňové. Tyto příjmy tvoří více jak 50% celkových příjmů. V roce 2011 měly největší podíl na struktuře příjmů sice přijaté transfery, ale daňové příjmy byly jen o 2% nižší. Důvodem bylo poskytnutí mnoha dotací z Evropské unie. Nedaňové příjmy jsou v celém sledovaném období poměrně vyrovnané, vždy okolo 20% z celku. Celkem zanedbatelnou část tvoří příjmy kapitálové, jež představují pouze 1% z celkových příjmů.

2.4.2 Struktura daňových příjmů

Jak je již výše zmíněno, nejvyšší podíl na celkových příjmech, mají příjmy daňové. Daňové příjmy jsou tvořeny svěřenými nebo sdílenými daněmi a dále pak místními, správními a ostatními poplatky, které plynou do rozpočtu obce. Daňové poplatky, které plynou do rozpočtu obce, se řídí zákonem o rozpočtovém určení daní. Rychnov nad Kněžnou schválil a vybírá tyto následující poplatky: odvody za odnětí zemědělské půdy, poplatek za komunální odpad, poplatek ze psů, poplatek ze vstupného, poplatek z výherních hracích automatů, odvod výtěžku z provozování loterií a příjmy za ZOZ od žadatelů o řidičské oprávnění. Mezi další daňové příjmy patří

⁹⁵ Město Rychnov nad Kněžnou. *Schválené rozpočty města Rychnova nad Kněžnou v letech 2011- 2014.*

⁹⁶ Město Rychnov nad Kněžnou. *Závěrečné účty města Rychnova nad Kněžnou v letech 2011- 2014.*

DPFO ze závislé činnosti, DPFO ze samostatně výdělečné činnosti, DPFO zvláštní sazbou, DPPO, DPH, správní poplatky a daň z nemovitých věcí.

Tabulka 9: Struktura daňových příjmů (v tis. Kč)

	2011	2012	2013	2014
Sdílené daně	92 266	95 933	112 054	116 599
Svěřené daně	8 599	15 330	16 013	16 744
Místní poplatky	12 356	17 269	13 185	13 879
Správní poplatky	5 429	5 282	6 545	6 767

(Zdroj: Vlastní zpracování dle⁹⁷⁾)

Největší podíl na struktuře příjmů, mají v celém sledovaném období, sdílené daně. Tato položka tvoří vždy okolo 70% daňových příjmů. Město nemůže příliš ovlivnit tento daňový příjem, neboť má stejnou daňovou základnu jako stát. Sdílí tedy určité procento výnosu společně se státním rozpočtem. Pokud se město chce zaměřit na zvýšení svého příjmu, využívá především zvýšení svěřených daní a místních poplatků.

Tabulka 10: Struktura celkových daňových příjmů (v tis. Kč)

	2011	2012	2013	2014
Sdílené daně				
DPFO závislá činnost	20 450	22 080	25 264	26 868
DPFO samostatně výdělečná činnost	2 406	2 787	2 952	2 992
DPFO zvláštní sazbou	1 749	2 081	2 428	2 768
DPPO	18 309	20 403	23 448	26 496
DPPO za obce	5 919	7 921	7 114	6 089
DPH	43 433	40 721	50 848	51 386

⁹⁷ Město Rychnov nad Kněžnou. *Závěrečné účty města Rychnova nad Kněžnou v letech 2011-2014.*

Místní poplatky				
Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí	44	331	87	51
Poplatek za komunální odpad	5 499	5 478	5 438	5 466
Poplatek ze psů	211	267	278	339
Poplatek ze vstupného	59	-	-	-
Poplatek z ubytovací kapacity	379	477	307	346
Poplatek za provozovaný hrací přístroj + odvod z výherních hracích přístrojů	3 001	5 878	6 239	6 887
Odvod z loterií a podobných her kromě z výherních hracích přístrojů	2 746	4 485	498	410
Příjmy za ZOZ od žadatelů o řidičský průkaz	417	353	338	290
Správní poplatky				
Správní poplatky	5 429	5 282	6 545	6 767
Svěřené daně				
Daň z nemovitých věcí	8 599	15 330	16 013	16 744

(Zdroj: Vlastní zpracování dle ⁹⁸)

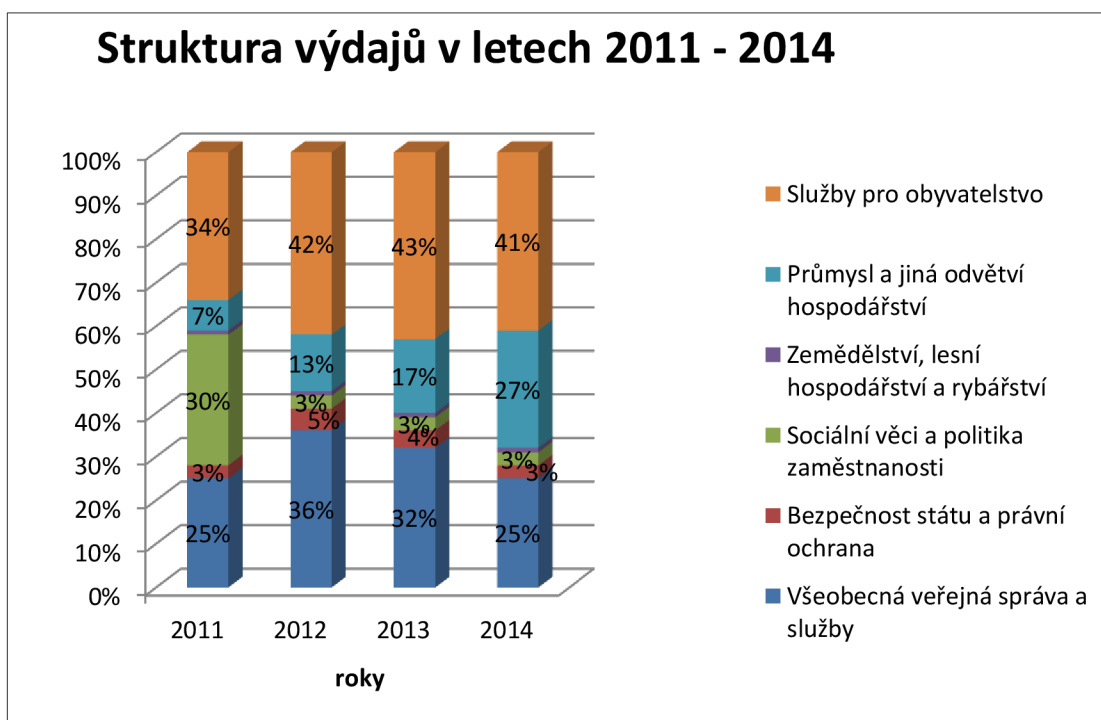
⁹⁸ Město Rychnov nad Kněžnou. *Závěrečné účty města Rychnova nad Kněžnou v letech 2011-2014.*

Mezi roky 2012 a 2013 dochází k většímu nárůstu poplatků z daní, neboť se změnily koeficienty výpočtu rozpočtového určení daní. Poplatky z DPFO ze samostatně výdělečné činnosti, DPFO zvláštní sazbou, DPPO a DPPO za obce se zvýšily o 2,18% a poplatek z DPFO ze závislé činnosti se zvýšil o 1,47%. Koeficient výpočtu DPH připadající obci se sice snížil o 0,57%, ale tím, že se zvýšily sazby DPH na 15% a 21% tak k žádnému poklesu nedošlo, ba naopak, příjmy z DPH se zvýšily. Mezi roky 2011 a 2012 můžeme sledovat nepatrný nárůst poplatků ze psů. Tento nárůst je způsoben novou vyhláškou, která zvyšuje poplatky ze psů. Zároveň ale vyhláška umožňuje poskytnutí slevy ve výši 200 Kč za rok po dobu dvou let, pokud majitel označí svého psa elektronickým čipem. Zvýšení poplatku se tedy tolik neprojeví, zvláště díky této slevě. V roce 2013 vyšla nová vyhláška, která již nařizuje povinné označení psů elektronickým čipem. Tento krok zlepšil evidenci psů i případné vymáhání poplatků. V roce 2014 můžeme tedy zaznamenat nejvyšší skokový nárůst právě díky zavedení těchto elektronických čipů. Dále se zde promítlo i zvýšení poplatku pro občany, kteří v roce 2012 a 2013 využili slevu 200 Kč za dobrovolné čipování svého psa. V roce 2012 také došlo ke změně poplatků z odvodu z loterií a podobných her kromě výherních hracích automatů, kdy došlo k přerozdělení, a to v podobě 70% do státního rozpočtu a 30% do rozpočtu obce. Poslední větší změnu mezi roky 2011 a 2012 můžeme sledovat u daně z nemovitosti, kdy nové vedení města opět zvýšilo koeficient na 2, který byl těsně před volbami minulým vedením snížen.

2.4.3 Struktura celkových výdajů

Výdaje lze dělit z několika hledisek. Mezi nejpoužívanější členění výdajů patří členění na výdaje běžné a kapitálové. Běžné výdaje slouží jako nástroj k financování běžných, zpravidla opakujících se potřeb v příslušném rozpočtovém roce. Patří sem především opakující se provozní výdaje rozpočtových a příspěvkových organizací, které obce zřizují pro zabezpečení veřejných statků. Kapitálové výdaje slouží jako nástroj k financování dlouhodobých, především investičních potřeb, které postihují více rozpočtových období. Obvykle bývají jednorázové a nepravidelné. Výdaje na investice dále souvisejí s výdaji vynakládanými na pořízení nových investic, a také se splátkami půjček, z nichž byly financovány.

Dále se zaměřím na členění výdajů podle odvětví. Tyto výdaje můžeme členit na služby pro obyvatelstvo, průmysl a jiná odvětví hospodářství, zemědělství, lesní hospodářství a rybnářství, sociální věci a politika zaměstnanosti, bezpečnost státu a právní ochrana a všeobecná veřejná správa.

Graf 7: Struktura výdajů dle odvětví v letech 2011 – 2014
(Zdroj: Vlastní zpracování dle ^{99,100})

V celém sledovaném období měla největší podíl na celkových výdajích položka služby pro obyvatelstvo, která tvoří zhruba 40% všech výdajů. Druhou největší výdajovou položkou je všeobecná správa a služby, která tvoří vždy zhruba 30% výdajů. V roce 2011 tvořila velkou část výdajů i položka sociální věci a politika zaměstnanosti, také zhruba 30%, po té ale následovalo razantní snížení na pouhých 3%. Další poměrně vysokou položku tvoří průmysl a jiná odvětví hospodářství. Ostatní položky jako je zemědělství, lesní hospodářství a rybnářství a bezpečnost státu a právní ochrana tvoří docela zanedbatelné procento výdajů.

⁹⁹Město Rychnov nad Kněžnou. *Schválené rozpočty města Rychnova nad Kněžnou v letech 2011- 2014.*

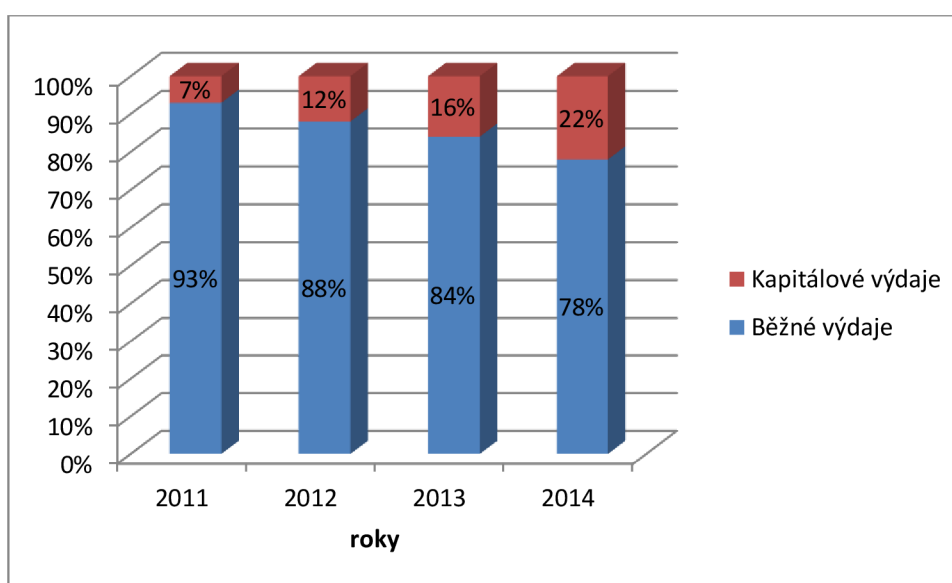
¹⁰⁰Město Rychnov nad Kněžnou. *Závěrečné účty města Rychnova nad Kněžnou v letech 2011- 2014.*

Tabulka 11: Struktura výdajů dle druhového členění (v tis. Kč)

	2011	2012	2013	2014
Běžné výdaje	266 184	190 110	187 605	195 677
Kapitálové výdaje	19 998	26 365	36 014	54 552

(Zdroj: Vlastní zpracování dle¹⁰¹)

V celém sledovaném období, převyšují běžné výdaje vždy výdaje kapitálové. Nejnižší objem běžných výdajů můžeme pozorovat v roce 2013, kdy toto snížení je zapříčiněno úsporami u řady provozních položek. Jednalo se především o úsporu platů, služeb, oprav a energie. Nejnižších kapitálových výdajů, dosahuje město v roce 2011, neboť mu byly poskytnuty mnohé dotace z Evropské unie. Město proto nemuselo čerpat peněžní prostředky ze svého rozpočtu. Naopak nejvyšších kapitálových výdajů město dosahuje v roce 2014. V tomto roce byla dostavěna již dlouho očekávána kanalizace v jedné z částí města. Město na tuto výstavbu nedostalo žádné dotace, proto muselo uhradit celou částku ve výši 25,5 mil. Kč ze svého rozpočtu.

Graf 8: Struktura výdajů dle druhového členění v letech 2011-2014

(Zdroj: Zpracováno dle¹⁰²)

¹⁰¹ Město Rychnov nad Kněžnou. Závěrečné účty města Rychnova nad Kněžnou v letech 2011-2014.

¹⁰² Město Rychnov nad Kněžnou. Závěrečné účty města Rychnova nad Kněžnou v letech 2011-2014.

2.5 Celkové zhodnocení hospodaření města

Tabulka 12: Soustava informativních a monitorujících ukazatelů v letech 2011-2014

Název ukazatele	2011	2012	2013	2014
Počet obyvatel	11 333	11 325	11 325	11 325
Příjem celkem (tis. Kč)	308 218	235 600	243 406	184 773
Úroky (tis. Kč)	1 571	1 331	512	269
Uhrazené splátky dluhopisů (tis. Kč)	8 768	12 723	10 748	8 061
Dluhová služba (tis. Kč)	10 339	14 058	11 259	8 330
Ukazatel dluhové služby (%)	3,35	5,97	4,63	4,51
Aktiva celkem (tis. Kč)	1 636 674	2 255 031	2 269 892	1 618 442
Cizí zdroje (tis. Kč)	200 074	216 476	175 234	152 178
Stav na bankovních účtech celkem (tis. Kč)	49 542	57 299	65 034	52 161
Úvěry a komunální dluhopisy (tis. Kč)	126 465	113 739	102 992	94 931
Přijaté návratné finanční výpomoci (tis. Kč)	0	0	0	0
Zadluženost celkem (tis. Kč)	126 465	113 739	102 992	94 931
Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (%)	12,22	9,60	7,72	9,4
Podíl zadluženosti na cizích zdrojích (%)	63,21	52,54	58,77	69,95
Cizí zdroje na 1 obyvatele (tis. Kč)	17,65	19,11	15,47	13,44
Oběžná aktiva (tis. Kč)	85 703	121 962	103 151	85 145
Krátkodobé závazky (tis. Kč)	54 246	69 215	57 591	43 378
Celková likvidita	1,58	1,76	1,79	1,96

(Zdroj: Zpracováno dle ¹⁰³)

¹⁰³ Územní monitor. *MONITOR* [online]. [cit. 2015-03-11].

Tabulka nám udává celkový přehled soustavy 16 informativních a 2 monitorujících ukazatelů (SIMU) v letech 2011-2014. Tento ukazatel byl sestaven na základě usnesení vlády České republiky ze dne 12. listopadu 2008. Jedná se o monitoring hospodaření obcí, které každoročně provádí ministerstvo financí, jehož cílem je vést obce k větší obezřetnosti při hospodaření se svěřenými veřejnými prostředky. Z celé tabulky jsou nejsledovanějšími ukazateli podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům a také celková likvidita. Pokud by měla obec podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům větší než 25% a zároveň by likvidita byla v rozmezí <0;1> zařadila by se mezi rizikové obce, které osloví ministerstvo financí dopisem s žádostí o zdůvodnění tohoto stavu¹⁰⁴. Rychnov nad Kněžnou v celém sledovaném období takových hodnot nedosahoval, proto se mezi rizikové obce neřadí.

Tabulka 13: Porovnání zadluženosti města s jinými městy

		2011	2012	2013	2014
Zadluženost (v tis. Kč)	Rychnov nad Kněžnou	126 465	113 739	102 992	94 931
	Jeseník	45 686	56 427	52 390	40 020
	Prachatice	51 292	43 257	34 923	29 370
Počet obyvatel	Rychnov nad Kněžnou	11 333	11 325	11 325	11 215
	Jeseník	12 048	11 841	11 841	11 579
	Prachatice	11 432	11 332	11 332	11 189
Dluh přepočtený na jednoho obyvatele (v Kč)	Rychnov nad Kněžnou	11 159	10 043	9 094	8 465
	Jeseník	3 792	4 765	4 424	3 456
	Prachatice	4 487	3 817	3 082	2 625

(Zdroj: Vlastní zpracování dle¹⁰⁵)

¹⁰⁴ Monitoring hospodaření obcí. *Ministerstvo financí: České republiky* [online]. [cit. 2015-04-14].

¹⁰⁵ Územní monitor. *MONITOR* [online]. [cit. 2015-03-11].

V tabulce jsou porovnávány hodnoty zadluženosti, počtu obyvatel a také dluhu přepočteného na jednoho obyvatele. K porovnání jsem si vybrala okresní města s podobným počtem obyvatel a také města ležící v podobné lokalitě, tedy v podhůří hor. Z tabulky je zřejmé, že Rychnov nad Kněžnou v roce 2011 má v porovnání s městem Jeseník až trojnásobně vyšší dluh, a to samé platí i v položce dluh přepočtený na jednoho obyvatele. Stejný případ nastává i v roce 2014 v porovnání s Prachaticemi, kdy město Rychnov nad Kněžnou má opět až trojnásobně vyšší zadluženost, a tím pádem i trojnásobně vyšší dluh přepočtený na jednoho obyvatele, a to i přesto, že v tomto roce má Rychnov nejnižší dluh za posledních 9 let.

Zadluženost města Rychnov nad Kněžnou ve sledovaném období klesla sice o 31 534 tis. Kč, ale i tak v porovnání s přibližně stejně velkými městy, má podstatně vyšší dluh.

3 VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ, PŘÍNOS NÁVRHŮ ŘEŠENÍ

Poslední část mé bakalářské práce je věnována návrhům, které povedou ke zlepšení hospodaření města Rychnov nad Kněžnou. Nejlepším řešením jak zlepšit hospodaření města je zvýšit příjmy nebo snížit výdaje městského rozpočtu. V ideálním případě by se mělo jednat o kombinaci výše zmíněných řešení. Zvyšování příjmů do obecního rozpočtu znamená, ve většině případů, zvyšování místních poplatků, což není zrovna příznivá varianta pro tamní obyvatele, kteří se kvůli každému, byť nepatrnému zvyšování, bouří. Snižování výdajů ale také není řešení, které by městu výrazně prospívalo. Město by se mělo snažit o rozvoj a rozkvět svého území, a to ve většině případů znamená i navyšování výdajů. V této části bakalářské práce se tedy budu snažit nalézt taková řešení, která by vyhovovala oběma stranám, jak obyvatelům města, tak i městu samotnému.

3.1 Zvýšení příjmů

Prvním krokem jak zlepšit hospodaření města je navýšení příjmu do městského rozpočtu. Navýšit příjmy lze několika způsoby. V této části se budu věnovat konkrétněji třem případům, jak město může své příjmy navýšit. Bude se jednat o zvýšení poplatku za komunální odpad, dále pak o zavedení rekreačního poplatku a také o zvýšení sazby daně z nemovitých věcí.

3.1.1 Poplatek za komunální odpad

Prvním návrhem ke zvýšení příjmů města je navýšení poplatku za komunální odpad a také drobné úpravy v osvobození za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. V celém sledovaném období nedošlo k žádným zásadním změnám ve výběru tohoto poplatku. Jedná se o poplatek vyplývající ze zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, kde se také uvádí, v jaké maximální výši je možné poplatek vybírat.

„Sazbu poplatku tvoří

a) částka až 250 Kč za osobu uvedenou v odstavci 1 a kalendářní rok a

b) částka stanovená na základě skutečných nákladů obce předchozího kalendářního roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu až 750 Kč za osobu uvedenou v odstavci 1 a kalendářní rok; obec v obecně závazné vyhlášce stanoví rozúčtování nákladů na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu na osobu¹⁰⁶.“

Rychnov nad Kněžnou se o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběr, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů řídí vyhláškou č. 4/2014. V této vyhlášce je ustanoveno, kdo je poplatník, kdy vzniká ohlašovací povinnost, splatnost poplatku, navýšení poplatku, odpovědnost za zaplacení poplatku a také osvobození a sazba poplatku. V této části se zejména zaměřím na poslední dva zmíněné body.

Tabulka 14: Přehled nákladů a příjmů za komunální odpad v letech 2011-2014 (v Kč)

	2011	2012	2013	2014
Náklady	8 587 400	8 359 100	7 152 950	7 560 352
Příjmy od obyvatelstva	5 499 000	5 478 000	5 438 000	5 878 500
Rozdíl	- 3 079 400	- 2 881 100	- 1 714 950	- 1 681 852

(Zdroj: Vlastní zpracování dle ¹⁰⁷)

V celém sledovaném období jsou náklady na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu vyšší než příjmy od obyvatelstva. I přesto, že od roku 2013 je možné zvýšit poplatek za komunální odpad až na částku 750 Kč, město poplatek nezvýšilo, a proto se stále jedná o ztrátovou položku v městském rozpočtu.

Navrhují proto, buď zvýšení poplatku, nebo zrušení osvobození u dětí do jednoho roku, anebo splynutí obou těchto možností.

¹⁰⁶ Zákon č. 565/1990, o místních poplatcích, §10b.

¹⁰⁷ Město Rychnov nad Kněžnou. *Závěrečné účty města Rychnova nad Kněžnou v letech 2011- 2014.*

Sazba

Sazba poplatku činí 500,-- Kč a je tvořena:

a) z částky 0,--Kč za kalendářní rok a

b) z částky 500,--Kč za kalendářní rok. Tato částka je stanovena na základě skutečných nákladů města předchozího kalendářního roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu za poplatníka a rok.

Skutečné náklady za rok 2014 na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu činily: 7 560 352,75 Kč a byly rozúčtovány takto: Náklady 7 560 352,75Kč děleno 11.757 poplatníků = 643,05 Kč/poplatník. Z této částky je stanovena sazba poplatku dle čl. 4 odst. 1 písm. b) vyhlášky ve výši 500,- Kč¹⁰⁸.

Výše vybíraného poplatku 500 Kč, je pro město nedostačující. Mým prvním dílčím návrhem je daný poplatek zvýšit, aby město buď zcela nemuselo vzniklou ztrátu hradit, nebo alespoň aby tato ztráta byla minimální.

Tabulka 15: Navýšení poplatku za komunální odpad (v Kč)

	Poplatek 500 Kč	Poplatek 550 Kč	Poplatek 600 Kč	Poplatek 650 Kč
Náklady	7 560 352	7 560 352	7 560 352	7 560 352
Očekávané příjmy od obyvatelstva	5 878 500	6 466 350	7 054 200	7 642 050
Zisk/Ztráta	- 1 681 852	- 1 094 002	- 506 152	+ 81 698
Přínos	0	587 850	1 175 700	1 763 550

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Tabulka ukazuje, jak by se při stejných nákladech a zvyšování poplatků postupně o 50 Kč, zvyšovaly příjmy od obyvatelstva, a tím by se i snižovala ztráta, popřípadě by došlo až k zisku. K zisku města by došlo při zvýšení poplatku o 150 Kč, tedy na 650 Kč. Tento krok mi přijde ale dost radikální. Každé zvednutí poplatku o 50 Kč znamená pro město navýšení skoro o 600 tis. Kč, tedy i o stejné snížení ztráty.

¹⁰⁸ Obecně závazná vyhláška č.4/2014. *Rychnov nad Kněžnou: oficiální web města [online].*

[cit. 2015 - 11-04].

Městu bych navrhla zvýšení poplatku o 100 Kč. Tento krok by pro město znamenal přínos zhruba 1 175 700 Kč.

Osvobození

Od poplatku za komunální odpad jsou mimo jiného v Rychnově osvobozeny i děti do jednoho roku. Mým druhým dílčím návrhem bude zrušení tohoto osvobození. Nemyslím si, že by děti do jednoho roku měly menší spotřebu odpadu než děti starší, či dospělé, ba naopak. Proto si myslím, že zrušení tohoto osvobození je na místě. Již výše zmíněná podobná města jako je Jeseník nebo Prachatice, nebo města v okolí také toto osvobození nemají. Město tímto osvobozením chce udělat vstřícné gesto svým občanům, ale možná si neuvědomuje, že i taková částka jako je příjem za komunální odpad za děti do jednoho roku, by mohla přinést poměrně slušnou částku do obecního rozpočtu.

Pokud by město zrušilo osvobození pro děti do jednoho roku, museli by za ně platit poplatek jejich rodiče. Ti by pak také byli zodpovědní za případné nezaplacení poplatku. Pokud by poplatek nebyl zaplacen, platila by zde i stejná sankční pravidla pro neplatíče, jaká platí pro poplatníky, kteří poplatek za komunální odpad nezaplatí včas. Vyhláška města stanovuje, že pokud poplatník včas nezaplatí poplatek, může správce poplatku zvýšit poplatek až na trojnásobek. Poplatek za komunální odpad je vybírán jednorázově, nebo s možností rozložení do dvou splátek. Město svým poplatníkům rozesílá složenky k zaplacení, a také na platbu upozorňuje ve svém zpravodaji, proto si myslím, že by občané města na platbu poplatků zapomínat neměli, a že až trojnásobné zvýšení poplatku je adekvátní.

Tabulka 16: Zrušení osvobození od poplatku za komunální odpad (v Kč)

	Poplatek 500 Kč	Poplatek 550 Kč	Poplatek 600 Kč	Poplatek 650 Kč
Počet dětí	197	197	197	197
Přínos	98 500	108 350	118 200	128 050

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Tabulka nám udává, jak by se při stávajícím počtu dětí do jednoho roku (údaj z roku 2014) navyšovaly příjmy do obecního rozpočtu. Pokud by město zrušilo toto osvobození, znamenalo by to pro něj příjem okolo 100 tis. Kč, každé navýšení poplatku by pak znamenalo dalších zhruba 10 tis. Kč navíc. Pouze samotné zrušení osvobození od poplatku pro děti do jednoho roku by pro město velký význam nemělo, navrhuji proto kombinaci obou předešlých variant.

Tabulka 17: Kombinace navýšení poplatků a zrušení osvobození u dětí do 1 roku (v Kč)

	Současný stav	Poplatek 500 Kč	Poplatek 550 Kč	Poplatek 600 Kč	Poplatek 650 Kč
Náklady	7 560 352	7 560 352	7 560 352	7 560 352	7 560 352
Očekávané příjmy od obyvatelstva včetně zrušení osvobození dětí do 1 roku	5 878 500	5 977 000	6 574 700	7 172 400	7 770 100
Zisk/Ztráta	- 1 681 852	- 1 583 352	- 985 652	- 387 952	+ 209 748
Přínos	0	98 500	696 200	1 293 900	1 891 600

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Porovnávám-li výsledné hodnoty s částkou 1 681 852, která značí ztrátu města při výběru poplatku za komunální odpad v roce 2014, dojdou k závěru, že kombinací mnoha navržených řešení se ztráta při každém navýšení poplatku o 50 Kč/osobu a zároveň i zrušení osvobození dětí do jednoho roku, razantně sníží. Navrhuji proto, zvýšit poplatek o 100 Kč, tedy na 600 Kč a také zrušit osvobození pro děti do jednoho roku a zavést stejnou sazbu. Tato změna by měla městu ročně snížit ztrátu v této finanční kapitole zhruba o 1 293 900. Kč.

3.1.2 Rekreační poplatek

Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt vyplývá ze zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, kde se uvádí, na koho se daný poplatek vztahuje i nevztahuje, kdo poplatek vybírá a také jaká je nejvyšší jeho možná sazba za jeden den.

„Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt platí fyzické osoby, které přechodně a za úplatu pobývají v lázeňských místech a v místech soustředěného turistického ruchu za účelem léčení nebo rekreace, pokud tyto osoby neprokáží jiný důvod svého pobytu“. Sazba poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt činí až 15,- Kč za osobu a za každý i započatý den pobytu, není-li tento dnem příchodu. Obec může stanovit poplatek týdenní, měsíční nebo roční paušální částkou¹⁰⁹.

Pro uplatnění tohoto poplatku jsou rozhodující 4 kritéria. V první řadě by se mělo jednat o přechodný pobyt fyzické osoby a dále by se mělo jednat o pobyt za úplatu. Účelem pobytu by měla být rekreace a obec by měla být místem soustředěného turistického ruchu. Pokud se město pro zavedení tohoto poplatku rozhodne, zastupitelstvo vydá příslušnou obecně závaznou vyhlášku, ve které by mělo být uvedeno úvodní ustanovení, co je předmětem poplatku, kdo je poplatník a kdo plátce, ohlašovací povinnost, sazba poplatku, splatnost poplatku, osvobození a úlevy, navýšení poplatku, přechodná a zrušovací ustanovení a účinnost poplatku. Nová vyhláška se musí po dobu 15 dní vyvěsit na úřední desku a zaslat odboru dozoru Ministerstva vnitra České republiky¹¹⁰.

Na zavedení rekreačního poplatku by město potřebovalo zaměstnance na poloviční úvazek, který by musel mít, jako všichni zaměstnanci městského úřadu odbornou způsobilost. Pokud by městský úřad zaměstnal osobu se vzděláním zakončeným maturitní zkouškou a praxí 3 roky, zařazenou tedy do platové třídy 7, roční náklady města by vyšly zhruba na 80 760 Kč. Dále je zapotřebí počítat s náklady na administrativu a poštovné, zhruba v částce 5 000 Kč. Roční náklady se zavedením rekreačního poplatku by se měly pohybovat okolo 85 760 Kč.

Rychnov nad Kněžnou, leží v podhůří Orlických hor. Svou polohou ročně přitahuje mnoho turistů, jak milovníků lyžování, letní turistiky cyklistiky či kulturních

¹⁰⁹ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, §3.

¹¹⁰ Místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt. *Deník veřejné správy* [online]. [cit. 2015-05-01].

památek. Město je vzdáleno zhruba 24 km od skicentra Deštné v Orlických horách, kde je k dispozici 6 lanovek. Nedaleko skicentra se nachází i nejvyšší vrchol Orlických hor – Velká Deštná. V letních i zimních měsících jsou pro turisty k dispozici skibusy, které jedou přímo z Rychnova až do Deštné v Orlických horách. Rychnov je také propojen několikakilometrovou cyklostezkou, nachází se zde také venkovní i krytý plavecký bazén. Přimo v Rychnově se dále ještě nachází Kolowratský zámek, kostel Nejsvětější Trojice, Muzeum hraček a Orlická galerie. V celém okrese je pak 5 dalších turisticky velmi vyhledávaných zámků. Ubytování je zde možné v 5 hotelích a 8 penzionech.

Tabulka 18: Přehled počtu turistů, kteří navštívili IC v letech 2011 - 2014

	2011	2012	2013	2014
Návštěvnost informačního centra v RK	10 873	11 579	11 062	11 550

(Zdroj: Vlastní zpracování dle¹¹¹)

Data poskytnutá z informačního centra udávají pouze počet návštěvníků IC, ne počet turistů, kteří město navštívili. I tak si myslím, že návštěvnost našeho města je velká a má spíše rostoucí charakter.

Tabulka 19: Počet přenocování v ubytovacích zařízeních (v Kč)

	Počet přenocování	Poplatek 5 Kč	Poplatek 7 Kč	Poplatek 9 Kč	Poplatek 12 Kč	Poplatek 15 Kč
Hotely	33 572	167 860	235 004	302 148	402 864	503 580
Penziony	5 612	28 060	39 284	50 508	67 344	84 180
Náklady	-	- 85 760	- 85 760	- 85 760	- 85 760	- 85 760
Celkem	39 184	110 160	188 528	266 896	384 448	502 000

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Zavedením rekreačního poplatku v jakékoliv části získá město plusovou položku do svého rozpočtu. Jedná se také o částku, která nezatíží občany města. Po zavedení rekreačního poplatku bych pro začátek volila částku 12 Kč, která by městu

¹¹¹ Městské informační centrum. *Rychnovsko.info.cz* [online]. [cit. 2015-01-28].

přinesla zhruba 470 tis. Kč. Dále bych městu, respektive hotelům, doporučila zavést tzv. KARTY HOSTA. Jedná se o kartu, kterou získá od ubytovatele každý host zdarma za ubytování na tři a více nocí. Na tuto kartu může pak host čerpat slevy v podobě bodových jízdenek i vícedenních skipasů, půjčoven zimního vybavení, dále pak návštěv saun, vířivek a sportovního zařízení, nebo může využít slevy do muzeí a galerií. Tyto karty má zatím v nabídce pouze jeden z hotelů. Myslím si, že jejich zavedení by přilákalo větší množství turistů, což by znamenalo i větší příjem pro město.

3.1.3 Daň z nemovitých věcí

Daň z nemovitých věcí se řídí zákonem č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitých věcí. Tento zákon upravuje, že daň z nemovitých věcí se vztahuje na pozemky, stavby a jednotky. Dále zákon stanovuje jednotlivé sazby pro její výběr. Rychnov nad Kněžnou má zhruba 11 325 obyvatel, proto se řadí do skupiny v rozmezí od 10 000 do 25 000 obyvatel, které je umožněno násobit základní sazbu daně koeficientem 2. Zákon dále obcím umožňuje, že pro své jednotlivé části mohou sazbu daně z nemovitých věcí zvýšit až o jednu kategorii, anebo snížit o jednu až tři kategorie¹¹².

Daň z nemovitých věcí je jedinou daní, jejíž celý výnos plyne do rozpočtu obce, ve které se nemovitost nachází, proto může obec obecně závaznou vyhláškou stanovit jeden místní koeficient pro všechny nemovité věci na svém území ve výši 2, 3, 4 nebo 5. Tímto koeficientem se vynásobí daň poplatníka za jednotlivé druhy pozemků, zdanitelných staveb nebo jednotek, popřípadě jejich souhrny¹¹³.

Správa daně z nemovitých věcí je vykonávána příslušným finančním úřadem, který následně zajistí převod celého výnosu do místních rozpočtů obcí. Obec tedy nemá při výběru této daně z nemovitých věcí žádné povinnosti a nemusí platit ani žádné náklady.

¹¹² Zákon č. 338/1992., o dani z nemovitých věcí, §6.

¹¹³ Zákon č. 338/1992., o dani z nemovitých věcí, §12.

Tabulka 20: Změna příjmů z daně z nemovitých věcí v závislosti na změnách koeficientů (v Kč)

	Místní koeficient			
	2	3	4	5
Koeficient 2	16 744 004	25 116 006	33 488 008	41 860 010
Přínos	0	8 372 002	16 744 004	25 116 006
Koeficient 2,5	20 930 005	31 395 007,5	41 860 010	52 325 012,5
Přínos	4 186 001	14 651 003,5	25 116 016	35 581 008,5

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Tabulka nám udává možný přínos do rozpočtu města v položce daň z nemovitých věcí. Město má mnoho možností, jak navýšit příjmy z daně z nemovitých věcí, jako reálné bych ale porovnála pouze dvě možnosti. Město může buď zvýšit koeficient z daně z nemovitých věcí o jednu kategorii na 2,5 a zároveň ponechat místní koeficient 2, nebo ponechat koeficient z daně z nemovitých věcí 2 a zvýšit místní koeficient na 3. Z tabulky jasně vyplývá, že větší přínos pro město by měla varianta druhá. Pokud by město využilo Zákon o dani z nemovitých věcí a zvýšilo by místní koeficient ze 2 na 3, znamenalo by to pro něj navýšení příjmů na 25 116 006 Kč a tedy i přínos 8 372 002 Kč. Jednalo by se sice o finančně větší zatížení občanů, ale myslím si, že by město tuto variantu mělo zvážit. Roční přírůstek by město mohlo totiž použít buď na snížení několikamiliónového dluhu, anebo na svůj rozvoj.

Rychnov nad Kněžnou je společně s Mladou Boleslaví druhým okresem s nejnižším počtem nezaměstnaných (4,1%). Hlavní příčinou je velký počet pracovních míst ve společnosti ŠKODA AUTO v nedalekých Kvasinách. Do roku 2018 by společnost ŠKODA AUTO měla rozšířit svou výrobu, a tím vznikne dalších až 1 300 nových pracovních míst. Tato skutečnost bude mít za příčinu i zvyšování počtu obyvatel v našem regionu, tedy i zvyšování počtu přistěhovalých občanů. Město by této situace mělo využít a s nárůstem obyvatel počítat. Například by mohlo začít s výstavbou nových bytových domů, či ubytoven. Pokud tak učiní a současně zvedne i koeficient z daně z nemovitých věcí, mohlo by to v budoucnu přinést daleko větší nárůst.

3.2 Snížení výdajů

V celém sledovaném období, až na rok 2014, kdy město dokončilo nutnou výstavbu kanalizace v jedné ze svých částí, vždy příjmy města převyšovaly výdaje města. V tomto ohledu si myslím, že město hospodaří správně a efektivně. Hlavní příčinou jsou především komunální volby, které v roce 2010 vyhrálo nové vedení města pod vedením Ing. Jana Skořepy, který na pozici starosty města figuruje už druhé volební období. Chodu města toto vedení evidentně prospívá a v hospodaření města nastalo i několik významných změn.

Za prvé byla městem zřízena společnost Účetnictví Rychnov nad Kněžnou, s.r.o., která má na starosti účetnictví všech organizací založené městem. Tento krok zapříčinil zpřehlednění hospodaření těchto organizací. Dále bylo městem zrušeno již dlouho ztrátové kino. Kino bylo postaveno v roce 1929 a svým stavem už neodpovídalo dnešním požadavkům moderních kin. Proto i průměrná návštěvnost kina 14 osob na filmové představení nebyla na chod kina postačující. Vedení města se tedy rozhodlo kino zavřít. Tímto krokem ale občané města nepřišli o filmové promítání. Filmy se nadále promítají v jednom ze sálů Pelclova divadla, a to formou DVD a projektoru. Poslední velkou změnou, kterou město v rámci snížení výdajů uskutečnilo, bylo snížení počtu zaměstnanců Městského úřadu Rychnov nad Kněžnou.

Myslím si, že vedení města udělalo pro snížení výdajů celkem podstatná úsporná opatření. Zaměřila bych se tedy pouze jen na jednu položku týkající se výdajů města. Nejvyšší položkou tvořící výdaje města je položka služba pro obyvatelstvo, která tvoří každý rok zhruba 40% celkových výdajů. Do tohoto odvětví patří především financování bydlení, kultury, ochrany životního prostředí, tělovýchovy a zájmové činnosti, vzdělávání a zdravotnictví.

3.2.1 Snížení výdajů v položce služba pro obyvatelstvo

Celkové výdaje města v roce 2014 se pohybovaly okolo 250 229 tis. Kč, z toho služby pro obyvatelstvo činily okolo 100 342 tis. Kč, což je zhruba 40% celkových výdajů. Vysoké položky spadající do finanční kapitoly služby pro obyvatelstvo tvoří především tělovýchova a zájmová činnost, vzdělání a školské služby. Tyto dvě zmíněné položky představují pro město ročně zátěž v podobě 37 152 tis. Kč. Město se snaží

o rozvoj tělovýchovy a vzdělání, s čímž plně souhlasím. Není ale povinností města přispívat tak vysoké částky. Sportovní kluby i školní zařízení by se měly samy pokusit o získání dotací, sponzoringu nebo pořádáním různých akcí zvýšit své příjmy, nebo se také pokusit snížit své výdaje a nespoléhat jen na příspěvky města. Navrhuji proto městu, aby zvážilo i tuto cestu ke snížení výdajů, čímž by mohlo ročně hodně ušetřit.

3.3 Celkové zhodnocení

Tabulka 21: Porovnání současného stavu dluhu a dluhu po změně (v Kč)

Současný stav dluhu	94 931 000
Zvýšení poplatku za komunální odpad o 100 Kč	-1 293 900
Zavedení rekreačního poplatku 12 Kč/noc	-384 448
Zvýšení koeficientu daně z nemovitostí	-8 372 002
Součet návrhů	10 050 350
Dluh po změně	84 880 650

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Město Rychnov nad Kněžnou, jak již jsem několikrát zmiňovala, má v porovnání s jinými podobně velkými městy veliký dluh. Tento dluh je sice nejmenší za posledních 9 let a minulému i současnému vedení města se podařilo tento dluh snížit pod sta miliónovou hranici, ale přesto je dluh příliš vysoký. Tabulka nám udává, jaký je stav současného dluhu města a jaký by byl stav dluhu po zavedení mnou navržených a propočítaných řešení. Rozdíl před návrhy a po návrzích je zhruba 10 milionů korun. Tuto sumu by tedy město mohlo použít na splacení svých závazků. Zvýšení příjmů by město mohlo dosáhnout pomocí zvýšení poplatku za komunální odpad z 500 Kč na 600 Kč a zrušením osvobození dětí do jednoho roku a zavedením stejné sazby pro tyto děti, tedy na 600 Kč. Tímto krokem by město zvýšilo své příjmy zhruba o 1 294 tis. Kč a snížilo by tím i ztrátu z tohoto poplatku, kterou musí každoročně hradit. Dalším mým návrhem bylo zavedení rekreačního poplatku. Tento poplatek sice nepřinese městu velkou částku, ale město by o tomto poplatku mělo začít uvažovat, neboť Rychnov nad Kněžnou je vyhledávanou rekreační oblastí. Přínos z rekreačního poplatku by byl zhruba 384 tis. Kč za rok. Posledním mým návrhem, který by mohl zvýšit příjem města, je zvýšení místního koeficientu z daně z nemovitých věcí ze 2 na 3. Zákon toto zvýšení umožňuje, proto si myslím, že by město mělo nad tímto zvýšením také uvažovat. Městu by se příjmy zvýšily zhruba o 8 372 tis. Kč. Pokud by město chtělo snížit své výdaje, doporučila jsem mu snížit výdaje v kapitole služby obyvatelstvu.

ZÁVĚR

Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo zhodnotit stávající hospodaření města Rychnov nad Kněžnou a na základě zjištěných a vypočítaných údajů navrhnout taková opatření, která by v budoucnu mohla přinést městu zvýšení příjmů nebo také snížení výdajů. Tyto uspořené peněžní prostředky by město mohlo využít na splátky svého stávajícího dluhu.

V první části bakalářské práci jsem se snažila o vysvětlení a popsání pojmů, které se úzce týkaly tématu mé práce. Jednalo se především o pojmy související s veřejnou správou, obcemi, hospodařením obcí, rozpočtovou soustavou a procesem tvorby rozpočtu.

Druhá část mé bakalářské práce byla věnována analýze hospodaření města Rychnov nad Kněžnou. V této části jsem nejprve uvedla základní informace o mém rodném městě. Dále jsem pomocí výkazů, které mi město poskytlo, zpracovala tabulky a grafy, které vedly k lepší orientaci a porovnání nejenom mezi příjmy a výdaji za určitý rok, ale i za celé sledované období. Grafy i tabulky jsem okomentovala a uvedla i příčiny, které vedly ke změnám. K celkovému zhodnocení hospodaření města jsem využila i tabulky soustavy informativních a monitorujících ukazatelů, a také jsem porovnávala zadluženost města s jinými podobně velkými městy.

V poslední části mé bakalářské práce jsem se snažila nalézt taková řešení, která by zlepšila celkové hospodaření města Rychnov nad Kněžnou. Navrhla jsem zde proto 3 opatření, která by v budoucnu mohla městu navýšit příjmy a také jedno řešení, které by městu mohlo snížit výdaje. Nakonec jsem provedla srovnání dluhu města před návrhy a po návrzích a provedla jsem i celkové zhodnocení.

Tato bakalářská práce bude poskytnuta vedení města, které samo rozhodne o tom, zda některé mnou navržené řešení využije.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

GRASSEOVÁ, Monika. *Analýza podniku v rukou manažera: 33 nejpoužívanějších metod strategického řízení*. 2. vyd. Brno: Computer Press, 2012. 325 s. ISBN 978-80-265-0032-2.

HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. *Veřejné finance*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0.

HAMPLOVÁ, Jana. *Orgány obce a jejich vzájemné vztahy. Advokátní kancelář pro klasické právní obory a veřejnou správu* [online]. 2009 [cit. 2014-11-15]. Dostupné z: <http://www.hamplova.cz/organy-obce-a-jejich-vzajemne-vztahy>

HOLEČEK, Jan a kol. *Obec a její rozvoj v širších souvislostech* [online]. Brno: GaREP, 2009. [cit. 2014-11-07]. ISBN 978-809-0430-822. Dostupné z: http://www.garep.cz/wp-content/uploads/2009/03/Obec_souvislosti.pdf

HRABALOVÁ, Simona a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 93 s. ISBN 80-210-3356-8.

KOČÍ, Roman, Jan OBROVSKÝ a Antonín BRTOUN. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. 1. vyd. Praha: Leges, 2012. 240 s. ISBN 978-808-7576-281.

KISLINGEROVÁ, Eva. *Manažerské finance*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 811 s. ISBN 978-80-7400-194-9.

LAJTKEPOVÁ, Eva a Alena MAAYTOVÁ. *Veřejné finance v České republice: teorie a praxe*. 1. vyd. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2013. 130 s. ISBN 978-80-7204-861-8.

Město a samospráva. *Rychnov nad Kněžnou* [online]. WEBHOUSE 2013 [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: <http://www.rychnov-city.cz/profil.asp?p1=51>

Město Rychnov nad Kněžnou. *Schválený rozpočet města Rychnova nad Kněžnou na rok 2011.*

Město Rychnov nad Kněžnou. *Schválený rozpočet města Rychnova nad Kněžnou na rok 2012.*

Město Rychnov nad Kněžnou. *Schválený rozpočet města Rychnova nad Kněžnou na rok 2013.*

Město Rychnov nad Kněžnou. *Schválený rozpočet města Rychnova nad Kněžnou na rok 2014.*

Město Rychnov nad Kněžnou. *Závěrečný účet města Rychnova nad Kněžnou na rok 2011.*

Město Rychnov nad Kněžnou. *Závěrečný účet města Rychnova nad Kněžnou na rok 2012.*

Město Rychnov nad Kněžnou. *Závěrečný účet města Rychnova nad Kněžnou na rok 2013.*

Městské informační centrum. *Rychnovsko.info.cz* [online]. © 2014 [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: <http://www.rychnovsko.info/cs/rychnovsko-rychnov/mestske-informacni-centrum-rychnovsko.html>

Místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt. *Deník veřejné správy* [online]. © 2015 [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6600079>

- Monitoring hospodaření obcí. *Ministerstvo financí: České republiky* [online].
© 2005-2013 [cit. 2015-04-14].
Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/hospodareni-kraju-a-obci/monitoring-hospodareni-obci>
- NAHODIL, František. *Veřejné finance v České republice*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 359 s. ISBN 978-80-7380-162-5.
- PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 238 s. ISBN 978-802-1045-118.
- PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
- POMAHAČ, Richard. *Veřejná správa*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. 315 s. ISBN 978-80-7400-447-6.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
- TOMANCOVÁ, Jaroslava, Jan OBROVSKÝ a Antonín BRTOUN. *Veřejná správa a finance*. 1. vyd. Boskovice: Albert, 2009. 164 s. ISBN 978-80-7326-162-7.
- Územní monitor. *MONITOR* [online]. © 2013 [cit. 2015-05-11].
Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2012/obce/detail/00275336>
- Veřejná správa. *ManagementMania* [online]. © 2011-2013 [cit. 2014-11-10].
Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/verejna-sprava>

Vyhláška č. 264/2013 Sb. 2013. *Ministerstvo financí: České republiky* [online].

© 2005-2013 [cit. 2015-05-14].

Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2013/vyhlaska-c-264-2013-sb->

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích ze dne 12. dubna 2000.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ze dne 7. července 2000.

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích ze dne 13. prosince 1990.

Zákon č. 338/1992., o dani z nemovitých věcí ze dne 4. května 1992.

SEZNAM ZKRATEK A POUŽITÝCH SYMBOLŮ

apod.	a podobně
atd.	a tak dále
ČR	Česká republika
DPFO	daň z příjmu fyzických osob
DPH	daň z přidané hodnoty
DPPO	daň z příjmu právnických osob
EU	Evropská unie
Kč	Koruna česká
např.	například
OS	organizační složka
PO	příspěvková organizace
s.	stránka
Sb.	Sbírka zákonů
tis.	tisíc
tzn.	to znamená
§	paragraf
%	procento

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Počet členů zastupitelstva v závislosti na počtu obyvatel	18
Tabulka 2: Schéma příjmů a výdajů rozpočtu obce.....	39
Tabulka 3: Základní informace o městě	40
Tabulka 4: Plnění příjmů a výdajů města v roce 2011 (v tis. Kč)	41
Tabulka 5: Plnění příjmů a výdajů města v roce 2012 (v tis. Kč)	42
Tabulka 6: Plnění příjmů a výdajů města v roce 2013 (v tis. Kč)	44
Tabulka 7: Plnění příjmů a výdajů města v roce 2014 (v tis. Kč)	45
Tabulka 8: Struktura celkových příjmů (v tis. Kč)	51
Tabulka 9: Struktura daňových příjmů (v tis. Kč)	53
Tabulka 10: Struktura celkových daňových příjmů (v tis. Kč).....	53
Tabulka 11: Struktura výdajů dle druhového členění (v tis. Kč).....	57
Tabulka 12: Soustava informativních a monitorujících ukazatelů v letech 2011-2014 .	58
Tabulka 13: Porovnání zadluženosti města s jinými městy	59
Tabulka 14: Přehled nákladů a příjmů za komunální odpad v letech 2011-2014 (v Kč)	62
Tabulka 15: Navýšení poplatku za komunální odpad (v Kč)	63
Tabulka 16: Zrušení osvobození od poplatku za komunální odpad (v Kč)	64
Tabulka 17: Kombinace navýšení poplatků a zrušení osvobození u dětí do 1 roku (v Kč)	65
Tabulka 18: Přehled počtu turistů, kteří navštívili IC v letech 2011 - 2014.....	67
Tabulka 19: Počet přenocování v ubytovacích zařízeních (v Kč)	67
Tabulka 20: Změna příjmů z daně z nemovitých věcí v závislosti na změnách koeficientů (v Kč)	69
Tabulka 21: Porovnání současného stavu dluhu a dluhu po změně (v Kč)	72

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Schéma členění veřejné správy	15
Obrázek 2: Proces tvorby státního rozpočtu	26
Obrázek 3: Rozpočtová soustava ČR.....	28
Obrázek 4: Proces tvorby obecního rozpočtu	30
Obrázek 5: Rozpočtové učení daní	33

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Vývoj příjmů v letech 2011-2014	46
Graf 2: Vývoj výdajů v letech 2011-2014	47
Graf 3: Plánované příjmy a výdaje v letech 2011-2014	48
Graf 4: Upravené příjmy a výdaje v letech 2011 -2014	49
Graf 5: Skutečné příjmy a výdaje v letech 2011 – 2014.....	50
Graf 6: Struktura příjmů v letech 2011 – 2014.....	52
Graf 7: Struktura výdajů dle odvětví v letech 2011 – 2014.....	56
Graf 8: Struktura výdajů dle druhového členění v letech 2011-2014.....	57

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Závěrečný účet města Rychnova nad Kněžnou 2011	I
Příloha 2: Závěrečný účet města Rychnova nad Kněžnou 2012	II
Příloha 3: Závěrečný účet města Rychnova nad Kněžnou 2013	III
Příloha 4: Obecně závazná vyhláška o stanovení místního koeficientu	IV

Příloha 1: Závěrečný účet města Rychnova nad Kněžnou 2011

ZÁVĚREČNÝ ÚČET MĚSTA RYCHNOVA NAD KNĚŽNOU 2011

V Rychnově n. Kn., květen 2012

	Upravený rozpočet	Skutečnost	%
Příjmy	307 869,70 tis. Kč	308 218,28 tis. Kč	100,1
Výdaje	297 206,58 tis. Kč	286 182,37 tis. Kč	96,3
Rozdíl příjmů a výdajů	10 663,12 tis. Kč	22 035,91 tis. Kč	
Financování	-10 663,12 tis. Kč	- 22 035,91 tis. Kč	
Náklady		155 239,48 tis. Kč	
Výnosy		191 613,49 tis. Kč	
Výsledek hospodaření před zdaněním		36 374,01 tis. Kč	
Daň z příjmů		8 393,44 tis. Kč	
Výsledek hospodaření po zdanění		27 980,57 tis. Kč	
Fond rezerv a rozvoje - počáteční stav		7 478,98 tis. Kč	
Příjmy roku 2011		56,11 tis. Kč	
Výdaje roku 2011		0,86 tis. Kč	
Stav fondu rezerv a rozvoje k 31.12.2011		7 534,23 tis. Kč	
Základní běžný účet - počáteční stav		16 647,93 tis. Kč	
Přírůstek finančních prostředků za rok 2011		13 169,37 tis. Kč	
<i>(v tom 1 003,39 tis. Kč prostředky z finančního vypořádání k vrácení do státního rozpočtu v roce 2012)</i>			
Stav základního běžného účtu k 31.12.2011		29 817,30 tis. Kč	
Stav finančních prostředků k 31.12.2011 celkem 37 351,53 tis. Kč			
Tř.8 – financování :			
Potřeby :			
Splátky úvěrů		8 768,55 tis. Kč	
Změna stavu na účtech		13 275,51 tis. Kč	
		22 044,06 tis. Kč	
Zdroje :			
Přebytek rozpočtu		22 035,91 tis. Kč	
Operace peněžních účtů nemající charakter příjmů a výdajů		4,70 tis. Kč	
Nerealizované kursové rozdíly		3,45 tis. Kč	
		22 044,06 tis. Kč	

Plnění příjmů a výdajů města v roce 2011 podle druhového třídění

	Upravený rozpočet	Skutečnost	%
Daňové příjmy	118 292,16 tis. Kč	118 674,97 tis. Kč	100,32
Nedaňové příjmy	58 652,78 tis. Kč	60 039,05 tis. Kč	102,36
Kapitálové příjmy	1 663,9 tis. Kč	1 666,88 tis. Kč	100,18
Přijaté transfery	129 260,86 tis. Kč	127 837,38 tis. Kč	98,9
Příjmy celkem	307 869,70 tis. Kč	308 218,28 tis. Kč	100,1
Běžné výdaje	275 644,21 tis. Kč	266 184,42 tis. Kč	96,57
Kapitálové výdaje	21 562,37 tis. Kč	19 997,95 tis. Kč	92,74
Výdaje celkem	297 206,58 tis. Kč	286 182,37 tis. Kč	96,3
Rozdíl příjmů a výdajů	10 663,12 tis. Kč	22 035,91 tis. Kč	
Financování	-10 663,12 tis. Kč	- 22 035,91 tis. Kč	

Příloha 2: Závěrečný účet města Rychnova nad Kněžnou 2012

ZÁVĚREČNÝ ÚČET MĚSTA RYCHNOVA NAD KNĚŽNOU 2012

V Rychnově n. Kn., květen 2013

	Rozpočet po změnách	Skutečnost	%
Příjmy	230 373,67 tis. Kč	235 600,96 tis. Kč	102,3
Výdaje	223 254,76 tis. Kč	216 475,36 tis. Kč	97,0
Rozdíl příjmů a výdajů	7 118,91 tis. Kč	19 125,60 tis. Kč	
Financování	-7 118,91 tis. Kč	- 19 125,60 tis. Kč	
<hr/>			
Náklady		193 676,67 tis. Kč	
Výnosy		218 115,63 tis. Kč	
Výsledek hospodaření před zdaněním		24 438,96 tis. Kč	
Daň z příjmů		6 205,02 tis. Kč	
Výsledek hospodaření po zdanění		18 233,94 tis. Kč	
<hr/>			
Fond rezerv a rozvoje - počáteční stav		7 534,23 tis. Kč	
Příjmy roku 2012		465,77 tis. Kč	
Výdaje roku 2012		0,00 tis. Kč	
Stav fondu rezerv a rozvoje k 31.12.2012		8 000,00 tis. Kč	
<hr/>			
Fond oprav – přiděl dle usnesení ZM 18.6.2012		1 192,33 tis. Kč	
Příjmy roku 2012		3,45 tis. Kč	
Výdaje roku 2012		0,45 tis. Kč	
Stav fondu oprav k 31.12.2012		1 195,33 tis. Kč	
Základní běžný účet - počáteční stav		29 817,30 tis. Kč	
Přírůstek finančních prostředků za rok 2012		4 747,76 tis. Kč	
<i>(v tom 78,29 tis. Kč prostředky z finančního vypořádání k vrácení do státního rozpočtu v roce 2013)</i>			
Stav základního běžného účtu k 31.12.2012		34 565,06 tis. Kč	
Stav finančních prostředků k 31.12.2012 celkem		43 760,39 tis. Kč	
<hr/>			
Tr.8 – financování:			
Potřeby:			
Splátky úvěrů		12 726,61 tis. Kč	
Změna stavu na účtech		6 535,23 tis. Kč	
<u>Nerealizované kursové rozdíly</u>		<u>3,61 tis. Kč</u>	
		19 265,45 tis. Kč	
Zdroje:			
Přebytek rozpočtu		19 125,60 tis. Kč	
Výnos termínovaného vkladu		0,45 tis. Kč	
Operace peněžních účtů nemající charakter příjmů a výdajů		139,40 tis. Kč	
		19 265,45 tis. Kč	
<hr/>			
Plnění příjmů a výdajů města v roce 2012 podle druhového třídění			
	Upravený rozpočet	Skutečnost	%
Daňové příjmy	129 008,62 tis. Kč	133 874,87 tis. Kč	100,77
Nedaňové příjmy	58 958,32 tis. Kč	58 921,62 tis. Kč	99,94
Kapitálové příjmy	5 311,68 tis. Kč	5 706,46 tis. Kč	107,43
Přijaté transfery	37 095,05 tis. Kč	37 098,01 tis. Kč	100,01
Příjmy celkem	230 373,67 tis. Kč	235 600,96 tis. Kč	102,27
Běžné výdaje	195 267,69 tis. Kč	190 110,35 tis. Kč	97,36
Kapitálové výdaje	27 987,07 tis. Kč	26 365,01 tis. Kč	94,20
Výdaje celkem	223 254,76 tis. Kč	216 475,36 tis. Kč	96,96
Rozdíl příjmů a výdajů	7 118,91 tis. Kč	19 125,60 tis. Kč	
Financování	- 7 118,91 tis. Kč	- 19 125,60 tis. Kč	

Příloha 3: Závěrečný účet města Rychnova nad Kněžnou 2013

ZÁVĚREČNÝ ÚČET MĚSTA RYCHNOVA NAD KNĚŽNOU 2013

V Rychnově n. Kn., květen 2014

	Rozpočet po změnách	Skutečnost	%
Příjmy	240 486,40 tis. Kč	243 406,01 tis. Kč	101,2
Výdaje	230 497,66 tis. Kč	223 620,09 tis. Kč	97,0
Rozdíl příjmů a výdajů	9 988,74 tis. Kč	19 785,92 tis. Kč	
Financování	-9 988,74 tis. Kč	- 19 785,92 tis. Kč	
Náklady		195 699,07 tis. Kč	
Výnosy		229 770,51 tis. Kč	
Výsledek hospodaření před zdaněním		34 071,44 tis. Kč	
Daň z příjmů		6 994,85 tis. Kč	
Výsledek hospodaření po zdanění		27 076,59 tis. Kč	
Fond rezerv a rozvoje - počáteční stav		8 000,00 tis. Kč	
Příjmy roku 2013		0,00 tis. Kč	
Výdaje roku 2013		0,00 tis. Kč	
Stav Fondu rezerv a rozvoje k 31.12.2013		8 000,00 tis. Kč	
Fond oprav – počáteční stav		1 195,33 tis. Kč	
Příjmy roku 2013		1 424,03 tis. Kč	
Výdaje roku 2013		0,60 tis. Kč	
Stav Fondu oprav k 31.12.2013		2 618,76 tis. Kč	
Pomocný fond – počáteční stav		0,00 tis. Kč	
Příjmy roku 2013		300,22 tis. Kč	
Výdaje roku 2013		40,52 tis. Kč	
Stav Pomocného fondu k 31.12.2013		259,70 tis. Kč	
Základní běžný účet - počáteční stav		34 565,06 tis. Kč	
Přírůstek finančních prostředků za rok 2013		7 284,53 tis. Kč	
<i>(v tom 103,97 tis. Kč prostředky z finančního vypořádání k vrácení do státního rozpočtu v roce 2014)</i>			
Stav základního běžného účtu k 31.12.2013		41 849,59 tis. Kč	
Stav finančních prostředků k 31.12.2013 celkem		52 728,05 tis. Kč	
Tř.8 – financování:			
Potřeby:			
Splátky úvěrů		10 747,58 tis. Kč	
Změna stavu na účtech		9 027,77 tis. Kč	
Operace peněžních účtů nemající charakter příjmů a výdajů		16,12 tis. Kč	
		19 791,47 tis. Kč	
Zdroje:			
Přebytek rozpočtu		19 785,92 tis. Kč	
Výnos termínovaného vkladu		5,55 tis. Kč	
		19 791,47 tis. Kč	
Plnění příjmů a výdajů města v roce 2013 podle druhového třídění			
	Upravený rozpočet	Skutečnost	%
Daňové příjmy	145 701,07 tis. Kč	147 884,38 tis. Kč	101,50
Nedaňové příjmy	60 103,09 tis. Kč	60 580,75 tis. Kč	100,79
Kapitálové příjmy	1 674,70 tis. Kč	1 907,47 tis. Kč	113,90
Přijaté transfery	33 007,54 tis. Kč	33 033,41 tis. Kč	100,08
Příjmy celkem	240 486,40 tis. Kč	243 406,01 tis. Kč	101,21
Běžné výdaje	193 614,93 tis. Kč	187 605,37 tis. Kč	96,90
Kapitálové výdaje	36 882,73 tis. Kč	36 014,72 tis. Kč	97,65
Výdaje celkem	230 497,66 tis. Kč	223 620,09 tis. Kč	97,02
Rozdíl příjmů a výdajů	9 988,74 tis. Kč	19 785,92 tis. Kč	
Financování	- 9 988,74 tis. Kč	- 19 785,92 tis. Kč	

MĚSTO RYCHNOV NAD KNĚŽNOU

Obecně závazná vyhláška č. 1/2011

o stanovení místního koeficientu pro výpočet daně z nemovitosti

Zastupitelstvo města Rychnova nad Kněžnou se na svém zasedání dne 8. června 2011, usnesením č. 43/11, usneslo vydat na základě ust. § 12 zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti, ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s ust. § 84 odst. 2 písm. h) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, tuto obecně závaznou vyhlášku:

Čl. 1

Místní koeficient

Na území města Rychnova nad Kněžnou se stanovuje místní koeficient, kterým se násobí daňová povinnost poplatníka za jednotlivé druhy pozemků, staveb, samostatných nebytových prostorů a za byty, popřípadě jejich soubory,
ve výši 2.

Čl. 2

Účinnost

Tato obecně závazná vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2012.

Mgr. Jana Drejslová
místostarostka

Ing. Jan Skořepa
starosta